

ASCAP

20
24

UDHËZUES

PËR MËSUESIN KOORDINATOR TË
KËSHILLIMIT TË KARRIERËS NË
ARSIMIN E MESËM TË ULËT

(KLASAT VI - IX)

TABELA E PËRMBAJTJES

HYRJE.....	4
1. EDUKIMI DHE KËSHILLIMI PËR KARRIERËN NË ARSIMIN E MESËM TË ULËT (KLASAT 6-9)...	7
2. MËSUESI KOORDINATOR I KËSHILLIMIT TË KARRIERËS	9
2.1. Përgjegjësitë kryesore të mësuesit koordinator të këshillimit të karrierës	9
3. PARIMET ETIKE.....	19
4. PLANIFIKIMI DHE ZHVILLIMI I VEPRIMTARIVE	23
4.1. Parimet e planifikimit të veprimtarive.....	23
4.2. Llojet e veprimtarive të këshillimit të karrierës.....	24
4.3. Përdorimi i TIK-ut për këshillimin e karrierës së nxënësve	32
4.4. Plani vjetor i këshillimit dhe orientimit për karrierën të nxënësve të klasave 6-9	32
5. KOMUNIKIMI DHE NDËRTIMI I MARRËDHËNIEVE ME NXËNËSIT	37
6. BASHKËPUNIMI ME “AKTORËT” NË SHKOLLË DHE ME PARTNERËT	42
6.1. Përfshirja dhe bashkëpunimi me prindërit/ kujdestarët ligjorë.....	42
6.2. Partneriteti me drejtuesit, mësuesit dhe anëtarët e tjerë të stafit të shkollës	43
6.3. Bashkëpunimi me aktorë dhe partnerë të tjerë të komunitetit të shkollës	45
7. DOKUMENTACIONI QË MBAN MËSUESI KOORDINATOR I KËSHILLIMIT TË KARRIERËS	47
8. ZHVILLIMI I VAZHDUESHËM PROFESIONAL I MËSUESIT KOORDINATOR TË KËSHILLIMIT TË KARRIERËS DHE VLERËSIMI I PERFORMANCËS.....	49
8.1. Zhvillimi i vazhdueshëm profesional i mësuesit koordinator të këshillimit të karrierës ...	49
8.2. Pjesëmarrja në aktivitet e zhvillimit të vazhduar profesional.....	49
8.3. Vlerësimi i performancës së mësuesit koordinator të këshillimit të karrierës në arsimin e mesëm të ulët.....	51
8.4. Format i vlerësimit të performancës së mësuesit koordinator të këshillimit të karrierës	54
9. ROLET DHE PËRGJEGJËSITË E INSTITUCIONEVE	56
10. SHTOJCA	60
10.1. Format i planit vjetor të veprimtarive.....	60
10.2. Format raportimi 3- mujor	61

10.3. Format raportimi vjetor	62
10.4. Model i një pyetësoi me prindërit për vlerësimin e efektivitetit të veprimtarive	63
10.5. Model i një pyetësoi me nxënësit për vlerësimin e efektivitetit të veprimtarive	66
10.6. Format i vlerësimit të performancës së mësuesit koordinator të këshillimit të karrierës	68
10.7. Kriteret e vlerësimit të përgjegjësive profesionale të mësuesit koordinator të këshillimit të karrierës	74
10.8. Formulari i aftësive dhe i prirjeve të nxënësit për klasën VI	79
10.9. Formulari i aftësive dhe i prirjeve të nxënësit për klasën VII	81
10.10. Formulari i aftësive dhe i prirjeve të nxënësit për klasën VIII	83
10.11. Suplementi: Tabela e aftësive dhe e prirjeve të nxënësit, Formulari i orientimit të nxënësit për arsimin e mesëm të lartë, Letra orientuese për prindin, për nxënësit e klasës IX.....	85

HYRJE

Transformimet e shpejta në tregun e punës dhe kërkesat për aftësi të reja e kanë pozicionuar edukimin dhe këshillimin e karrierës në arsimin e mesëm të ulët (klasat 6-9) në një nga përparësitë kryesore të Ministrisë së Arsimit dhe të Sportit. Kjo është një periudhë e rëndësishme për zhvillimin e vetëdijes personale dhe për eksplorimin e interesave dhe të talenteve që do t'i ndihmojnë nxënësit të ndërtojnë një vizion të qartë për të ardhmen. Përmes këshillimit dhe orientimit për karrierë, si koncept më i gjerë i cili përfshin: informimin, edukimin, këshillimin dhe menaxhimin e karrierës gjatë gjithë jetës, nxënësit nuk e mendojnë të ardhmen e tyre si një koncept abstrakt, por si një udhëtim konkret dhe të arritshëm, duke përfituar nga mundësitë e shumta që ofron tregu modern i punës dhe teknologjitë në zhvillim.

Në disa raste, për shkak të mungesës së informacionit, ndikimeve sociale ose mosnjohjes së mundësive të karrierës, vendimet e marra gjatë arsimit të mesëm të ulët mund të kenë ndikim në vazhdimësinë e karrierës. Për të adresuar këto sfida, në të gjitha institucionet arsimore të Republikës së Shqipërisë është krijuar një rol i ri dhe i rëndësishëm: mësuesi koordinator i këshillimit për karrierën.

Mësuesi koordinator i këshillimit për karrierën ndihmon nxënësit të shqyrtojnë mundësi dhe të formojnë një vizion të qartë për të ardhmen e tyre, duke u siguruar që çdo vendim të bazohet në informacion të besueshëm dhe të përpunuar me kujdes. Kjo mbështetje i pajis nxënësit me aftësi si vendimmarrja, vetëbesimi, zgjidhja e problemeve, planifikimi afatgjatë etj., që janë të nevojshme për arritjet e tyre, si në shkollë, ashtu edhe në karrierën e tyre gjatë gjithë jetës.

Për të siguruar që puna e koordinatorit të këshillimit për karrierën të jetë efektive dhe të ketë ndikimin e dëshiruar, është e nevojshme që të hartohet një material mbështetës i detajuar, i cili mund të ofrojë një kornizë të qartë për përgjegjësitë, metodologjitë dhe strategjitë që koordinatori duhet të përdorë gjatë punës me nxënësit.

Në përgjigje të kësaj nevoje, Agjencia e Sigurimit të Cilësisë së Arsimit Parauniversitar (ASCAP), në bashkëpunim me mësues, drejtues dhe specialistë të arsimit, ka hartuar Udhëzuesin për mësuesin koordinator të këshillimit për karrierën në arsimin e mesëm të ulët, i cili do të shërbejë si një mbështetje e strukturuar që do të ndihmojë koordinatorët e këshillimit të karrierës të ofrojnë mbështetje të personalizuar për çdo nxënës, duke kontribuar kështu në përmirësimin e orientimit të tyre profesional.

Struktura e udhëzuesit për mësuesin koordinator të këshillimit të karrierës në arsimin e mesëm të ulët

Në mënyrë të përmbledhur, në këtë udhëzues:

- prezantohet rëndësia e edukimit dhe e këshillimit për karrierën, veçanërisht në periudhën e arsimit të mesëm të ulët.
- përshkruhen rolet dhe përgjegjësitë e mësuesit koordinator të këshillimit të karrierës, duke përfshirë krijimin e një mjedisi mbështetës për nxënësit, ndërtimin e një plani të strukturuar dhe sigurimin e qasjes në informacion të besueshëm dhe burime të përshtatshme për orientimin profesional.
- prezantohen mënyrat e planifikimit dhe të zhvillimit të veprimtarive që ndihmojnë nxënësit të eksplorojnë interesat e tyre dhe t'i zhvillojnë ato në një mënyrë të qëndrueshme.
- trajtohet rëndësia e ndërtimit të marrëdhënieve të shëndosha me nxënësit dhe sigurimi i një qasjeje gjithëpërfshirëse dhe të barabartë në këshillimin e karrierës.
- përshkruhet rëndësia e bashkëpunimit mes koordinatorit të këshillimit të karrierës dhe “aktorëve” të tjerë në shkollë dhe jashtë saj, përfshirë mësuesit, prindërit, drejtuesit e shkollës, përfaqësuesit e industrisë dhe të tregut të punës, strukturat e pushtetit vendor, stafet e shkollave të arsimit të mesëm të lartë, Zyrat Vendore të Arsimit Parauniversitar (ZVAP), Drejtoritë Rajonale të Arsimit Parauniversitar (DRAP) etj.
- përcaktohen dokumentet, materialet dhe raportet që koordinatori i këshillimit të karrierës duhet të mbajë për të siguruar zhvillimin, monitorimin dhe vlerësimin e veprimtarive të këshillimit të karrierës.
- theksohet nevoja për zhvillim të vazhdueshëm profesional për koordinatorin e këshillimit të karrierës, duke përfshirë trajnime dhe veprimtari të tjera për të përmirësuar aftësitë e tij.
- përshkruhen rolet dhe përgjegjësitë e institucioneve arsimore në nivel shkolle, lokal dhe qendror, në mbështetjen dhe në zhvillimin e këshillimit të karrierës në shkollat e arsimit të mesëm të ulët.

Qëllimet e udhëzuesit për mësuesin koordinator të këshillimit të karrierës në arsimin e mesëm të ulët

Ky udhëzues ka për qëllim:

- Të pajisë mësuesit koordinatorë të këshillimit për karrierën me udhëzime të qarta mbi përgjegjësitë dhe detyrat e tyre, duke siguruar që ata të kenë një rol të strukturuar dhe të mirëpërcaktuar brenda shkollave.

- Të sugjerojë metodologji dhe veprimtari praktike që do t'i mbështesin koordinatorët e këshillimit për karrierën të ofrojnë mbështetje të personalizuar për nxënësit, duke përdorur qasje të bazuara në të dhëna dhe në analiza të sakta.
- Të mbështesë koordinatorët e këshillimit për karrierën në planifikimin, zhvillimin dhe monitorimin e veprimtarive për këshillimin e karrierës me nxënësit e arsimit të mesëm të ulët, klasat 6-9.
- Të përmirësojë bashkëpunimin dhe komunikimin mes koordinatorëve të këshillimit për karrierën, drejtuesve, mësuesve, psikologëve, punonjësve socialë dhe prindërve, për të krijuar një mjedis mbështetës për përgatitjen e nxënësve për të ardhmen.
- Të orientojë koordinatorët e këshillimit të karrierës për të ndërtuar ura bashkëpunimi me shkollat e arsimit të mesëm të lartë (gjimnaze, shkolla të mesme të orientuara dhe shkolla profesionale), profesionistët në fusha të ndryshme të veprimtarisë njerëzore, pushtetin vendor, bizneset dhe sipërmarrjet lokale etj., me qëllim orientimin e nxënësve për karrierën.
- T'u vijë në ndihmë drejtuesve të shkollave, Zyrtarëve Vendorë të Arsimit Parauniversitar (ZVAP-ve) dhe Drejtorive Rajonale të Arsimit Parauniversitar (DRAP-eve) për mbështetjen, koordinimin dhe monitorimin e veprimtarive të koordinatorëve të këshillimit të karrierës.

1. EDUKIMI DHE KËSHILLIMI PËR KARRIERËN NË ARSIMIN E MESËM TË ULËT (KLASAT 6-9)

Në botën e sotme që po evoluon me shpejtësi, rëndësia e edukimit dhe këshillimit për karrierën në arsimin e mesëm të ulët po vlerësohet gjithnjë e më shumë. Edukimi për karrierë i referohet procesit të pajisjes së nxënësve me njohuritë dhe aftësitë e nevojshme për të kuptuar botën e punës dhe të mësimit, për të qartësuar qëllimet e tyre për karrierë dhe për të pasur sukses. Këshillimi për karrierë përfshin ofrimin e mbështetjes së personalizuar për të ndihmuar nxënësit të marrin vendime të informuara për rrugët e tyre të ardhshme akademike dhe profesionale. Zbatimi i këtyre praktikave në arsimin e mesëm të ulët është i rëndësishëm, pasi vendos themelet për karrierën e ardhshme të nxënësve dhe zgjedhjet e jetës.

Nxënësit në këtë moshë kanë filluar të mendojnë për të ardhmen e tyre, por kanë ende kohë për të eksploruar mundësi të ndryshme. Duke ofruar edukim dhe këshillim në karrierë u japim nxënësve mjetet që u nevojiten për të funksionuar në botën e punës gjithnjë e më komplekse dhe në ndryshim, duke i ndihmuar ata të marrin vendime më të mira për arsimimin e tyre dhe për karrierën e ardhshme.

Edukimi dhe këshillimi për karrierën në këto grup-mosha ofron përfitime të shumta afatgjata për nxënësit dhe mundëson:

Ekspozim të hershëm ndaj mundësive të karrierës

Një nga përfitimet kryesore të edukimit për karrierë në arsimin e mesëm të ulët është ekspozimi i hershëm ndaj një fushe të gjerë mundësish për karrierë. Shumë nxënës në këtë moshë kanë njohuri të kufizuara për gamën e gjerë të profesioneve. Njohuritë e tyre për profesionet mund të kufizohen në atë që shohin në mjedisin e tyre të afërt: punët e prindërve, profesioni i mësuesit ose profesionet e njohura që shohin në media. Për shembull, një nxënës mund të njohë vetëm profesionet tradicionale si mjek, mësues ose avokat dhe mund të mos jetë në dijeni të fushave më të reja të profesioneve si p.sh., shkenca e të dhënave (data science- në anglisht), inxhinieria e energjisë së rinovueshme etj. Duke i prezantuar nxënësit me shtigje të ndryshme karriere, duke u treguar për shumëllojshmërinë e profesioneve dhe të punëve në sektorë të ndryshëm, duke u shpjeguar se çfarë përfshijnë këto profesione, çfarë aftësish nevojiten dhe si zhvillohen

ato, duke u demonstruar se si lëndë të ndryshme që ata studiojnë lidhen me karriera të ndryshme, zgjerohen horizontet e tyre dhe nxënësit ndihmohen të zbulojnë interesa të paidentifikuara më parë.

Ekspozimi në këtë grup-moshë nxit kuriozitetin dhe motivimin e tyre, duke i inkurajuar ata të eksplorojnë fusha të ndryshme dhe të zbulojnë pasionin e tyre.

Zhvillim të vetëdijes dhe të aftësive

Veprimtaritë e edukimit dhe këshillimit për karrierën luajnë një rol jetik për të ndihmuar nxënësit të zhvillojnë vetëdijen, të identifikojnë pikat e forta, dobësitë, interesat dhe vlerat e tyre. Kjo vetë-njohje është thelbësore për marrjen e vendimeve të informuara për të ardhmen e tyre. Për më tepër, këto veprimtari shpesh fokusohen në zhvillimin e aftësive të rëndësishme, si komunikimi, puna në grup, zgjidhja e problemeve dhe aftësia për t'u përshtatur – aftësi që janë të vlefshme në çdo rrugë karriere dhe në jetë në përgjithësi.

Vendimmarrje të informuar për studimet e ardhshme

Kur nxënësit janë në klasën e 9-të dhe i afrohen përfundimit të arsimit të mesëm të ulët, shpesh përballen me vendime të rëndësishme për rrugën e tyre të ardhshme akademike, si p.sh., zgjedhja e lëndëve për arsimin e mesëm të lartë ose shqyrtimi i mundësive të arsimit profesional. Edukimi dhe këshillimi për karrierën i pajis nxënësit me informacionin dhe mjetet e nevojshme për t'i marrë këto vendime në mënyrë më efektive. Duke kuptuar lidhjen midis studimeve të tyre aktuale dhe karrierës së ardhshme të mundshme, nxënësit mund të bëjnë zgjedhje që përputhen me aspiratat dhe prirjet e tyre.

Motivim dhe angazhim në studimet aktuale

Edukimi për karrierë ndihmon në ngushtimin e hendekut midis lëndëve mësimore dhe zbatimeve të botës reale, duke e bërë të mësuarin më kuptimplotë dhe të qëllimshëm. Kjo lidhje mund të çojë në përmirësimin e performancës akademike dhe në një qëndrim më pozitiv ndaj të mësuarit në përgjithësi.

Përgatitje për një treg pune që ndryshon me shpejtësi

Tregu i punës i shekullit të 21-të karakterizohet nga përparime të shpejta teknologjike dhe nevoja në zhvillim të industrisë. Edukimi dhe këshillimi për karrierë ndihmon në përgatitjen e nxënësve për këtë mjedis dinamik, duke nxitur zhvillimin e aftësive për t'u përshtatur dhe për të ecur përpara.

2. MËSUESI KOORDINATOR I KËSHILLIMIT TË KARRIERËS

Mësuesi koordinator i këshillimit të karrierës është figurë kyç në udhëheqjen e nxënësve gjatë fazave të hershme të zgjedhjeve të tyre akademike dhe profesionale. Këshillimi për karrierë luan një rol të rëndësishëm në formësimin e trajektoreve të ardhshme të nxënësve, gjatë viteve të tyre në arsimin 9-vjeçar. Në këtë fazë, nxënësit fillojnë të eksplorojnë rrugë të ndryshme karriere, të zhvillojnë interesa dhe të kuptojnë lidhjen midis arsimimit të tyre dhe të ardhmes së mundshme. Koordinator i këshillimit të karrierës ndihmon në lehtësimin e këtij procesi, duke ofruar udhëzime, informacione dhe mbështetje për nxënësit, prindërit dhe kolegët. Roli i tij është i shumanshëm, duke përfshirë aspekte të planifikimit, të organizimit, të mentorimit, të bashkëpunimit, të monitorimit etj. Koordinator i këshillimit të karrierës jo vetëm drejton dhe orienton nxënësit të marrin vendime të informuara për të ardhmen e tyre, por edhe nxit gjithashtu një kulturë shkollore të ndërgjegjësimit për karrierën që vlerëson të mësuarit gjatë gjithë jetës.

Mësuesi koordinator i këshillimit të karrierës ka një tërësi detyrash dhe përgjegjësish në shkollë, duke përfshirë si aspektet administrative dhe koordinimin e aktiviteteve në të gjithë shkollën, ashtu edhe ndërveprimin e drejtpërdrejtë me nxënësit për t'u siguruar atyre një orientim sa më efektiv në karrierë. Duke i realizuar këto përgjegjësi në mënyrë efektive dhe me përkushtim, mësuesi koordinator mund të sigurojë që të gjithë nxënësit të marrin mbështetjen e nevojshme për të eksploruar dhe ndjekur karriera të përmbushura dhe të suksesshme në të ardhmen.

2.1. Përgjegjësitë kryesore të mësuesit koordinator të këshillimit të karrierës

Koordinatori i këshillimit të karrierës:

- Koordinon planifikimin dhe zhvillimin e veprimtarive për orientimin për karrierën në bashkëpunim me drejtuesit e institucionit arsimor, koordinatorin e sigurimit të cilësisë, mësuesit kujdestarë, mësuesit e lëndëve/fushave të të nxënësve, punonjësit e shërbimit psiko-social, prindërit, pushtetin lokal dhe anëtarë të tjerë të komunitetit.
- Mbështet dhe këshillon mësuesit kujdestarë të klasave të 6-ta, të 7-ta, të 8-ta dhe të 9-ta për planifikimin e temave/veprimtarive të orientimit për karrierën në planet

- vjetore të orëve të kujdestarisë të klasave përkatëse, për zhvillimin e tyre dhe koordinon përfshirjen e veprimtarive në planin vjetor të veprimtarive të institucionit arsimor për orientimin për karrierën.
- Siguron një klimë bashkëpunimi dhe miqësore për zhvillimin e veprimtarive të orientimit për karrierën.
 - Komunikon me nxënësit dhe bashkëpunon me drejtuesit, mësuesit, psikologun shkollor, punonjësin social, prindërit etj., për identifikimin e nevojave të nxënësve në lidhje me orientimin për karrierën dhe për adresimin e tyre. Në shkollat ku është emëruar mediatori për grupet vulnerabël, koordinatori bashkëpunon ngushtë me mediatorin për zhvillimin e veprimtarive të orientimit për karrierën.
 - Siguron në bashkëpunim me drejtorinë e shkollës, informacion në lidhje me llojet e shkollave të arsimit të mesëm të lartë dhe e vendos në dispozicion të nxënësve, të prindërve, të mësuesve etj.
 - Zhvillon bashkëbisedime me fokus- grupe nxënësish ose individualisht për çështje të caktuara të orientimit për karrierën (p.sh., vlerësimi i interesave dhe i nevojave), në bashkëpunim dhe me psikologun shkollor, punonjësin social dhe prindërit.
 - Bashkëpunon me ekipet lëndore për të mbështetur dhe këshilluar mësuesit që të zhvillojnë elementë të edukimit për karrierën përmes lëndëve/fushave të të nxënësve (p.sh., në lëndën e gjuhës shqipe nxënësit mësojnë të shkruajnë një CV ose një letër motivimi; në lëndën e teatrit të zhvillojnë një intervistë përmes lojës me role; në lëndën e TIK-ut të gjejnë informacion për institucionet arsimore të arsimit të mesëm të lartë; në lëndë të ndryshme mund të zhvillojnë një projekt kurrikular për zbatimet e lëndës në jetën e përditshme dhe profesionet që lidhen me të, konkurse të ndryshme etj.).
 - Bashkëpunon me punonjësit e shërbimit psiko-social të institucionit arsimor për zhvillimin e bisedave/takimeve/veprimtarive për orientimin e karrierës me nxënësit (individualisht dhe/ose me fokus- grupe), në bashkëpunim me prindërit, duke pasur në vëmendje sigurimin e mbështetjes për nxënësit në rrezik braktisjeje, nxënësit me aftësi të kufizuara etj.
 - Bashkëpunon me mësuesit ndihmës të nxënësve me AK për orientimin e tyre për karrierën, duke mbajtur të informuar edhe prindërit.

- Në bashkëpunim me drejtues të institucionit arsimor, me mësuesit kujdestarë dhe me anëtarë të tjerë të stafit mësimor koordinon dhe zhvillon veprimtari për këshillimin e karrierës, takime me prindër, takime me profesionistë të fushave të ndryshme, vizita të nxënësve në shkolla të arsimit të mesëm profesional dhe të arsimit të mesëm të orientuar, vizita në vende pune dhe sipërmarrje të ndryshme, veprimtari si p.sh., Dita/Ditët e karrierës, panairi i karrierës etj.
- Harton planin vjetor të veprimtarive të institucionit arsimor për orientimin për karrierën, për veprimtaritë e planifikuara në bashkëpunim me mësuesit kujdestarë të klasave 6 - 9, mësuesit e tjerë të angazhuar, punonjësit e shërbimit psiko-social, prindërit, pushtetin lokal dhe anëtarë të tjerë të komunitetit.
- Përcakton qëllimin e veprimtarisë, nën veprimtaritë që do të realizohen në kuadër të çdo veprimtarie, kohëzgjatjen, personi/at përgjegjës, mjedisin/hapësirën ku do të zhvillohet dhe ia paraqet për miratim drejtorit të institucionit arsimor. Në rast nevojë për ndryshim të këtij plani, merret miratimi nga drejtuesi i institucionit arsimor dhe nga ZVAP.
- Monitoron ecurinë e zbatimit të veprimtarive për orientimin për karrierën.
- Përgatit raportin 3-mujor dhe vjetor të ecurisë së zbatimit të veprimtarive për orientimin për karrierën dhe ia dërgon drejtorisë së institucionit arsimor.
- Mbështet mësuesin kujdestar në plotësimin e “Formulari i aftësive dhe prirjeve të nxënësit”¹.
- Monitoron daljen (tranzicionin) e nxënësve nga klasa e 9-të dhe mbledh informacion për drejtimin që ndjekin nxënësit që mbarojnë klasën e 9-të.
- Krijon databazën me të dhënat e mbledhura nga gjurmimi për nxënësit që mbarojnë klasën e 9-të dhe ia dërgon drejtorisë së institucionit arsimor, e cila e dorëzon atë në ZVAP në muajin tetor të vitit shkollor pasardhës, pasi ka mbaruar klasa e nëntë.

¹ **Shënim:**

- Në shtojcën 10.8 është dhënë “Formulari i aftësive dhe i prirjeve të nxënësit” për klasën VI.
- Në shtojcën 10.9 është dhënë “Formulari i aftësive dhe i prirjeve të nxënësit” për klasën VII.
- Në shtojcën 10.10 është dhënë “Formulari i aftësive dhe i prirjeve të nxënësit” për klasën VIII.
- Në shtojcën 10.11 është dhënë “Formulari i orientimit të nxënësit për arsimin e mesëm të lartë” së bashku me suplementin “Tabela e aftësive dhe prirjeve të nxënësit” dhe “Letra orientuese për prindin” për nxënësit që përfundojnë klasën IX.

- Merr pjesë në takimet e koordinatorëve të institucioneve arsimore për orientimin për karrierën, të organizuara nga ZVAP, DRAP, DPAP.
- Angazhohet për zhvillimin e tij profesional dhe merr pjesë në programe/ trajnime/ shkëmbime përvojash për çështje të ndryshme të edukimit dhe këshillimit për karrierën.

Bazuar në përgjegjësitë kryesore të mësuesit koordinator të këshillimit të karrierës, në vazhdim përshkruhet në mënyrë të përgjithësuar roli i tij për përmbushjen e fushave të përgjegjëse.

✓ *Koordinimi i veprimtarive për këshillimin dhe orientimin në karrierë*

Një nga përgjegjësitë më të rëndësishme të mësuesit koordinator të këshillimit për karrierën është koordinimi i planifikimit dhe i zhvillimit të veprimtarive për orientimin e nxënësve drejt karrierës së tyre të ardhshme. Ky proces kërkon një qasje të strukturuar dhe bashkëpunuese me “aktorë” të ndryshëm brenda dhe jashtë shkollës. Mësuesi koordinator duhet të bashkëpunojë ngushtë me drejtuesit e institucionit, koordinatorin e cilësisë, mësuesit kujdestarë, mësuesit e lëndëve/fushave të të nxënësve, punonjësit e shërbimit psiko-social, prindërit, pushtetin lokal dhe anëtarë të tjerë të komunitetit, për të kuptuar dhe analizuar nevojat specifike të nxënësve në lidhje me orientimin profesional.

✓ *Krijimi i një klime miqësore dhe bashkëpunuese*

Një aspekt i rëndësishëm i rolit të mësuesit koordinator është krijimi i një mjedisi të favorshëm për zhvillimin e veprimtarive të orientimit për karrierën. Mësuesi koordinator, në bashkëpunim me stafin drejtues dhe me mësuesit e tjerë, siguron aksesin dhe mbështetjen e të gjithë nxënësve me informacion, përfshirjen në lloje të ndryshme të veprimtarive, krijimin e një mjedisi fizik komod dhe mikpritës etj.

✓ *Identifikimi i nevojave të nxënësve*

Një tjetër përgjegjësi e rëndësishme e mësuesit koordinator është komunikimi dhe bashkëpunimi i vazhduar me nxënësit, drejtuesit, koordinatorin e cilësisë, mësuesit, psikologun shkollor, punonjësin social dhe prindërit, për të identifikuar nevojat e nxënësve në lidhje me veprimtaritë e orientimit për karrierën.

✓ *Sigurimi i informacionit mbi llojet e shkollave të arsimit të mesëm të lartë*

Një nga detyrat e rëndësishme të mësuesit koordinator është sigurimi i informacionit për nxënësit dhe prindërit mbi llojet e shkollave të arsimit të mesëm të lartë. Në përmbushje të kësaj detyre mësuesi koordinator:

- Mbledh dhe siguron informacionin e nevojshëm mbi llojet e shkollave në arsimin e mesëm të lartë dhe e vë në dispozicion të nxënësve dhe të prindërve këtë informacion.
- Mbështet dhe ndihmon nxënësit në procesin e vendimmarrjes në përfundim të klasës së 9-të dhe në zgjedhjen e shkollimit të mëtejshëm: arsim i mesëm profesional apo gjimnaz, përzgjedhjen e drejtimit/profilin të një shkolle profesionale etj.
- Zhvillon materiale informuese që detajojnë mundësitë arsimore dhe rrugët e karrierës pas arsimit të mesëm të ulët.
- Organizon takime ku nxënësit mund të ndërveprojnë me përfaqësues nga shkolla të mesme dhe nga qendra të ndryshme të formimit profesional.
- Mban një bazë të dhënash të përditësuar të burimeve, duke përfshirë informacionin e kontaktit për institucionet e arsimit të mesëm të lartë dhe punëdhënësit e mundshëm.

✓ *Këshillimi i individualizuar dhe në grup i nxënësve*

Një nga përgjegjësitë kryesore të mësuesit koordinator është ofrimi i këshillimit të personalizuar të karrierës për nxënësit. Çdo nxënës ka pika të forta, interesa dhe sfida unike, prandaj këshillimi dhe orientimi i personalizuar ndikon për planifikimin kuptimplotë të karrierës. Në përmbushje të kësaj detyre mësuesi koordinator në bashkëpunim edhe me mësuesin kujdestar përkatës:

- Takohet dhe diskuton individualisht me nxënësit, interesat e tyre të karrierës, performancën akademike dhe rrugët e mundshme, duke u ofruar nxënësve mundësinë për të eksploruar ambiciet e tyre në një mjedis mbështetës.
- Eksploron interesat dhe pikat e forta të nxënësve duke përdorur instrumente si pyetësorë për identifikimin e interesave dhe vlerësimet e personalitetit, për të ndihmuar nxënësit të njohin aftësitë dhe prirjet e tyre dhe për të vendosur qëllime realiste dhe të arritshme.

- Pas vlerësimit të interesave dhe pikave të forta të një nxënësi, ndihmon nxënësin të vendosë objektiva akademike afatshkurtra dhe afatgjata të karrierës. Kjo përfshin fokusim dhe arritje akademike në ato lëndë që përputhen me aspiratat e tyre të karrierës dhe zhvillimin personal.

Kështu p.sh., një nxënës i interesuar për t'u bërë dizenjues grafik motivohet të zhvillojë prijet dhe në arritjen e rezultateve më të larta në lëndë të tilla si arti dhe teknologjia, ndërkohë që inkurajohet të zhvillojë aftësi të buta si komunikimi dhe puna në grup.

Për nxënësit me aftësi të kufizuara, bisedat e orientimit për karrierën duhet të jenë të përshtatura në përputhje me nevojat e tyre specifike. Mësuesi koordinator punon ngushtë me psikologun, mësuesin ndihmës dhe prindërit për të siguruar që këta nxënës të marrin mbështetje të specializuar dhe udhëzime të përshtatura për karrierën e tyre.

Mësuesi koordinator bashkëpunon ngushtë me mësuesit ndihmës të nxënësve me aftësi të kufizuara për orientimin e tyre të karrierës. Kjo ndërhyrje e koordinuar siguron që asnjë grup nxënësish të mos mbetet pa mbështetjen e nevojshme në fazën kritike të orientimit për karrierën.

✓ *Gjurmimi (ndjekja) i nxënësve që mbarojnë klasën e 9-të*

Krijimi i një baze të dhënash nga gjurmimi i nxënësve që përfundojnë klasën e 9-të është i rëndësishëm për monitorimin e rrugëtimit të tyre akademik dhe profesional. Databaza mund të përfshijë të dhëna për nxënësit:

- *Emri, mbiemri, atësia*
- *Datëlindja*
- *Gjinia*
- *Viti i përfundimit të klasës së 9-të*
- *Statusi aktual:*

I regjistruar në gjimnaz

I regjistruar në arsimin e mesëm profesional (dega, drejtimi)

I regjistruar në arsimin e mesëm të orientuar

I punësuar (në cilin profesion)

Tjetër (p.sh., kurs formimi profesional)

Shembull:

Nr	Emri, atësia, mbiemri	Datëlindja	Gjinia	Viti i përfundimit të arsimit bazë	Statusi aktual					Komente
					I regjistruar në gjimnaz	I regjistruar në arsimin e mesëm të orientuar (Lloji)	I regjistruar në arsimin e mesëm profesional (Dega, drejtimi)	I punësuar (Profesion)	Tjetër	
1.	Arben Ilir Vora	11.10.2009	M	2024	-	Sportive (futboll)	-	-	-	
2.		-	Hoteleri-turizëm (kuzhinier)	-	-	
3.	-	-	-	Hidraulik	-	
4.						
5.	X	-	-	-	-	
6.	-	-	-	-	Emigrant	
7.	-	-	-	-	Kurs profesional për parukeri	
8.										

Këto të dhëna i mundësojnë shkollës të vlerësojë ndikimin e programeve të orientimit të karrierës, të përmirësojë cilësinë e këshillimit për karrierën në institucionin arsimor dhe të ofrojë mbështetje të vazhdueshme dhe të qëndrueshme për të gjithë nxënësit, për të bërë zgjedhje të informuara për të ardhmen e tyre akademike dhe profesionale. Në përmbushje të kësaj detyre, mësuesi koordinator:

- Monitoron daljen (tranzicionin) e nxënësve nga klasa e 9-të dhe mbledh informacion për drejtimin që ndjekin ata pas përfundimit të klasës së 9-të.
- Zhvillon një sistem për mbledhjen dhe për ruajtjen e të dhënave që lidhen me kalimin e nxënësve në gjimnaz, arsimin e orientuar ose arsimin profesional.
- Krijon një bazë të dhënash me informacionin e mbledhur, për nxënësit që përfundojnë klasën e 9-të dhe e dorëzon këtë material te drejtorja e institucionit arsimor, e cila e dorëzon atë në ZVAP, në muajin tetor të vitit shkollor pasardhës, pasi ka mbaruar klasa e nëntë.
- Analizon këto të dhëna për të identifikuar tendencat dhe fushat ku mund të nevojitet mbështetje shtesë në procesin e orientimit për karrierën.

- Ndan këto të dhëna me drejtuesit dhe mësuesit e shkollës për të informuar strategjitë dhe planifikimet e ardhshme për programet e këshillimit të karrierës.

✓ *Bashkëpunimi me ekipet lëndore dhe edukimi për karrierën përmes lëndëve*

Një nga mënyrat më efektive për të integruar orientimin për karrierën është përmes fushave/lëndëve të ndryshme. Mësuesi koordinator duhet të bashkëpunojë ngushtë me mësuesit e lëndëve për të siguruar që edukimi i karrierës të integrohet në kurrikulën e shkollës dhe të mos trajtohet si një komponent i izoluar.

✓ *Bashkëpunimi me psikologun e shkollës dhe punonjës të social*

Detyrë e mësuesit koordinator të orientimit të karrierës është edhe bashkëpunimi me shërbimin psiko-social në shkollë. Ky bashkëpunim përfshin organizimin e bisedave individuale me nxënësit, si dhe organizimin e takimeve me fokus- grupe, ku nxënësit ndajnë shqetësimet dhe interesat e tyre rreth karrierës së ardhshme. Mësuesi koordinator dhe psikologu sigurojnë që këto biseda të jenë të strukturuar për të adresuar nevojat specifike të nxënësve, përfshirë ata nxënës që janë në rrezik të braktisjes së shkollës. Në këto takime, përfshihen gjithashtu edhe prindërit për të siguruar mbështetje të vazhdueshme dhe për të ndihmuar në përcaktimin e qëllimeve afatgjata të fëmijëve të tyre. Kjo përfshirje ndihmon prindërit të kuptojnë procesin e orientimit të karrierës dhe t'i mbështesin fëmijët e tyre në mënyrë aktive në vendimet që marrin. Për nxënësit në rrezik braktisjeje, zhvillimi i këtyre bisedave është veçanërisht kritik, pasi mund të ndihmojnë në identifikimin e faktorëve që çojnë drejt largimit nga shkolla dhe t'u ofrojnë zgjidhje alternative për t'i mbajtur të angazhuar në procesin arsimor. Në përmbushje të kësaj detyre mësuesi koordinator në bashkëpunim me psikologun e shkollës:

- Siguron që të gjithë nxënësit të marrin mbështetje gjithëpërfshirëse në eksplorimin e karrierës së tyre.
- Organizon seanca këshillimi individuale dhe në grup, të fokusuar në kërkimin e karrierës dhe në zhvillimin personal, veçanërisht për nxënësit në rrezik braktisjeje që përballen me sfida.

- Zhvillon iniciativa që synojnë të mbështetin nxënësit në rrezik braktisjeje, duke siguruar që ata të kenë akses në të njëjtat mundësi orientimi në karrierë si bashkëmoshatarët e tyre.

✓ *Angazhimi i prindërve dhe i komunitetit*

Përfshirja e prindërve në procesin e planifikimit të karrierës është shumë e rëndësishme, pasi ata ndikojnë në formimin e zgjedhjeve të karrierës së fëmijëve të tyre. Mësuesi koordinator, në bashkëpunim me mësuesit kujdestarë, organizon takime me prindër dhe profesionistë të fushave të ndryshme për të ofruar perspektiva të reja për nxënësit. Ai siguron që prindërit të jenë të informuar dhe të angazhuar në zhvillimin e karrierës së fëmijës së tyre. Mësuesi koordinator i këshillimit të karrierës:

- Organizon seanca informuese me prindërit për t'u treguar rëndësinë e orientimit në karrierë dhe se si ata mund të mbështesin eksplorimin e karrierës së fëmijëve të tyre.
- Informon rregullisht prindërit mbi aktivitetet e këshillimit të karrierës, afatet e rëndësishme dhe burimet e disponueshme. Kjo mund të përfshijë dërgimin e informacioneve, mbajtjen e një seksioni në faqen e internetit të shkollës ose organizimin e seancave informuese.
- Organizon takime ku prindërit, mësuesit dhe nxënësit mund të diskutojnë qëllimet e karrierës së nxënësit, arritjet mësimore dhe çdo sfidë me të cilën mund të përballen.
- Në bashkëpunim me mësuesit kujdestarë, informon dhe sqaron prindërit mbi rubrikat e *“Formularit të aftësive dhe prirjeve të nxënësit”*, (klasat 6-8), i cili shërben për të identifikuar aftësitë, prirjet dhe talentet që janë pika të forta për fëmijët e tyre.
- Organizon takime informuese për prindërit e nxënësve në vitin e fundit të arsimit të mesëm të ulët, duke ofruar informacion mbi llojet e shkollave të arsimit të mesëm të lartë.
- Informon dhe sqaron prindërit, në bashkëpunim me mësuesit kujdestarë, mbi rubrikat e *“Formularit të orientimit të nxënësit për arsimin e mesëm të lartë”*, klasa 9-të, i cili shërben për të orientuar nxënësit dhe prindërit për përzgjedhjen e llojit të arsimit të mesëm të lartë që mund të ndjekë fëmija i tyre pas përfundimit të klasës së 9-të (gjimnaz, arsim i mesëm i orientuar, arsim i mesëm profesional), bazuar në rezultatet mësimore dhe në aftësitë, prirjet dhe interesat e evidentuara në klasat 6-9.

✓ *Bashkëpunimi me anëtarë të komunitetit*

Një nga rolet më dinamike të mësuesit koordinatorit është bashkëpunimi me komunitetin. Veprimtaritë në bashkëpunim me komunitetin u ofrojnë nxënësve mundësi për përvoja praktike dhe njohje me profesione të ndryshme. Mësuesi koordinator i këshillimit të karrierës:

- Bashkëpunon me sipërmarrje, kompani, institucione publike dhe organizata lokale për të krijuar mundësi që nxënësit të njihen me botën e punës.
- Krijon bashkëpunime me shkollat e arsimit të mesëm të lartë dhe qendrat e formimit profesional për t'u ofruar nxënësve informacion rreth mundësive pas përfundimit të arsimit të mesëm të ulët, dhe për t'i ndihmuar ata të kuptojnë më mirë botën e punës.
- Siguron që nxënësit të kenë akses në mjetet e kërkimit të karrierës si lista e kualifikimeve profesionale, drejtimet e arsimit të orientuar, kurrikula e gjimnazit etj.
- Ndhmon nxënësit të eksplorojnë në internet, shtigjet e karrierës dhe mundësitë e punës.

3. PARIMET ETIKE

Roli i mësuesit koordinator nuk është thjesht administrativ apo informues, ai tregon një përkushtim të thellë dhe të vazhdueshëm ndaj parimeve etike, të cilat mbrojnë interesat e të gjithë nxënësve dhe sigurojnë që çdo vendim të jetë në përputhje me vlerat morale dhe profesionale të punës së tij.

Këto parime etike janë:

Respektimi i autonomisë së nxënësve

Mësuesi koordinator duhet të respektojë të drejtën e nxënësve për të bërë zgjedhjet e tyre. Kjo përfshin dhënien e informacionit të plotë dhe të saktë, duke i mbështetur në eksplorimin e mundësive të tyre dhe duke mos u imponuar mendime apo dëshira personale.

Nxënësit duhet të kenë lirinë për të marrë vendime për të ardhmen e tyre dhe roli i koordinatorit është t'i udhëheqë dhe t'i mbështesë ata për të bërë zgjedhje të informuara, në vend që të diktojë drejtimin që duhet të marrin.

Mësuesi koordinator duhet të shmangë çdo formë presioni apo gjykimi në drejtimin e nxënësve. Praktika etike përfshin inkurajimin e nxënësve që të mendojnë në mënyrë kritike për opsionet e tyre dhe pasojat e mundshme të zgjedhjeve të tyre, prandaj koordinatori duhet t'i ndihmojë nxënësit të peshojnë anët e forta dhe të dobëta të rrugëve të ndryshme të karrierës. Gjithsesi në fund vendimi i zgjedhjes duhet t'i mbetet nxënësit.

Konfidencialiteti dhe privatësia

Mësuesi koordinator duhet të mbrojë informacionet personale dhe profesionale të nxënësve, duke ruajtur privatësinë e tyre dhe duke siguruar që ato të ndahen vetëm me personat e autorizuar dhe vetëm kur është e domosdoshme për përparimin e nxënësit. Ndërsa nxënësit zbulojnë informacione personale për aspiratat e tyre, sfidat akademike dhe madje edhe rrethanat personale, mësuesi koordinator duhet ta trajtojë këtë informacion me kujdesin dhe përgjegjësinë maksimale. Nxënësit shpesh ndajnë detaje të ndjeshme rreth jetës së tyre, duke përfshirë qëllimet personale, dobësitë në mësimet dhe situatat familjare. Koordinatori duhet të sigurojë që ky informacion të mos u zbulohet të tjerëve pa pëlqimin e nxënësit, me përjashtim të rasteve kur ekziston një detyrim ligjor ose etik për ta bërë këtë. P.sh., nëse një nxënës ndan shqetësime në lidhje me mjedisin

e shtëpisë së tij që ndikon në performancën e tij mësimore, koordinatori duhet të respektojë privatësinë e nxënësit dhe të mos e ndajë këtë informacion me të tjerët, përveç rasteve kur është e nevojshme për mbrojtjen dhe për mirëqenien e nxënësit.

Praktika etike përfshin gjithashtu respektimin e politikave në lidhje me mbledhjen, ruajtjen dhe përdorimin e të dhënave personale. Mësuesi koordinator duhet të sigurojë që çdo e dhënë e mbledhur nëpërmjet vlerësimeve, sesioneve të këshillimit ose të dhënave akademike, të mbahet e sigurt dhe të përdoret vetëm për qëllime arsimore. P.sh., kur përdoren teste të aftësisë për karrierë, koordinatori duhet të sigurojë që rezultatet të ruhen në mënyrë të sigurt dhe të ndahen vetëm me individët që kanë një rol legjitim në mbështetjen e zhvillimit të karrierës së nxënësit.

Paanshmëria dhe drejtësia

Të gjitha udhëzimet dhe këshillat që ofron mësuesi koordinator, duhet të jenë të drejta dhe të paanshme. Mësuesi koordinator duhet të shmangë çdo paragjykim dhe të mos favorizojë asnjë nxënës apo grup nxënësish bazuar në gjendjen sociale, etnike, gjinore apo ndonjë faktor tjetër të jashtëm. Praktika etike kërkon që mësuesi koordinator t'i trajtojë të gjithë nxënësit në mënyrë të barabartë, pavarësisht nga gjinia, statusi socio-ekonomik, përkatësia etnike ose ndonjë karakteristikë tjetër. Koordinatori nuk duhet t'i shtyjë nxënësit drejt shtigjeve të veçanta të karrierës bazuar në paragjykimet personale ose në stereotipet shoqërore. P.sh., nëse një nxënëse shpreh interes për një karrierë në inxhinieri, koordinatori duhet të ofrojë të njëjtin nivel mbështetjeje dhe inkurajimi për të gjithë nxënësit, djem dhe vajza, në vend që ta drejtojë këtë nxënëse drejt profesioneve tradicionale, të dominuara nga femrat.

Koordinatori ka përgjegjësinë të sigurojë që të gjithë nxënësit të kenë akses në të njëjtat mundësi për eksplorimin e karrierës, të tilla si praktikat, takimet me të ftuar etj. Është e rëndësishme të sigurohet që asnjë nxënës të mos jetë në disavantazh ose të përjashtohet nga këto mundësi për shkak të rrethanave personale.

Kur mësuesi koordinator diskuton mbi mundësitë e karrierës, duhet të paraqesë të gjitha informacionet përkatëse në mënyrë të drejtë, pa favorizuar një rrugë mbi tjetrën. Nxënësve duhet t'u jepet liria për të eksploruar një gamë të gjerë karrierash, duke përfshirë rrugët akademike dhe profesionale.

Transparenca dhe ndershmëria

Komunikimi i qartë dhe i ndershëm është i rëndësishëm për të ndërtuar besimin. Nxënësit dhe prindërit duhet të jenë të informuar për proceset, mundësitë dhe vendimet e mundshme që lidhen me karrierën e nxënësve, në mënyrë që të jenë të përgatitur për të marrë vendime të informuara. Koordinatori duhet të sigurojë që informacioni që ai ofron në lidhje me mundësitë e karrierës, perspektivat e punës dhe rrugët arsimore, është i saktë dhe i përditësuar. P.sh., kur diskutohet për mundësinë për t'u bërë mjek, koordinatori duhet të japë informacion të qartë për vitet e gjata të studimit, kostot financiare të shkollës dhe natyrën konkurruese të profesionit, duke theksuar gjithashtu shpërblimet dhe mundësitë në dispozicion.

Mësuesi koordinator duhet të jetë gjithashtu i sigurt për kufizimet e veta. Nëse ai nuk ka ekspertizën për të këshilluar për një rrugë të caktuar karriere ose opion arsimor, duhet të jetë transparent për këtë dhe t'u referojë nxënësve burime të tjera ose profesionistë, të cilët mund të ofrojnë udhëzime më të specializuara.

Barazia dhe gjithëpërfshirja

Mësuesi koordinator duhet të sigurojë që të gjithë nxënësit të trajtohen me respekt dhe të kenë mundësi të barabarta për të marrë këshillime dhe udhëzime të përshtatshme. Kjo nënkupton që asnjë nxënës nuk duhet të përjashtohet nga mundësitë për shkak të statusit social, kombësisë, gjinisë apo ndonjë faktori tjetër diskriminues. Koordinatori ka detyrim etik për t'i trajtuar këto pabarazi duke ofruar mbështetje shtesë aty ku është e nevojshme dhe duke siguruar që këshillimi në karrierë të jetë i aksesueshëm për të gjithë. P.sh., një nxënës me aftësi të kufizuara mund të kërkojë mbështetje për të eksploruar mundësitë e karrierës që përshtaten me aftësitë dhe nevojat e tij specifike.

Integriteti dhe përgjegjësia profesionale

Mësuesi koordinator duhet të veprojë gjithmonë me profesionalizëm, duke qëndruar i ndershëm dhe i sigurt në çdo ndërveprim me nxënësit. Koordinatori duhet të sigurojë që marrëdhëniet e tij me nxënësit të bazohen në respektin e ndërsjellë dhe të jenë të lira nga favorizimi, konflikti i interesit ose përfshirja e papërshtatshme personale. Koordinatori duhet të jetë përgjegjës për veprimet dhe vendimet e tij. Kjo do të thotë që

të marrë përgjegjësi për çdo gabim dhe të jetë i gatshëm për të reflektuar dhe përmirësuar praktikën e tij.

Praktika etike kërkon që koordinatori të mbetet i përkushtuar ndaj zhvillimit të tij profesional. Kjo përfshin përditësimin e njohurive në lidhje me ndryshimet në tregun e punës, zhvillimet dhe praktikat e reja në këshillimin për karrierë. Instrumentet dhe teknikat e përdorura për këshillimin në karrierë duhet të jenë të përshtatshme për moshën dhe nevojat e nxënësve.

Të gjitha këto parime etike formojnë bazën e praktikës profesionale të mësuesit koordinator, duke siguruar që udhëzimet e ofruara të jenë gjithmonë në interesin më të mirë të nxënësve. Përmes këtij përkushtimi mësuesi koordinator krijon një mjedis ku nxënësit të ndjehen të sigurt dhe të mbështetur në rrugëtimin e tyre drejt karrierës së ardhshme.

4. PLANIFIKIMI DHE ZHVILLIMI I VEPRIMTARIVE

Si për çdo aspekt tjetër të jetës në shkollë, edhe për edukimin dhe këshillimin e karrierës, planifikimi i veprimtarive është i domosdoshëm, pasi ai siguron që çdo hap të jetë i menduar dhe i organizuar me kujdes. Duke pasur një plan të qartë, koordinatori i këshillimit të karrierës mund të përcaktojë rezultatet e veprimtarive, të zhvillojë një kalendar të detajuar dhe të sigurojë që çdo nxënës të marrë mbështetjen e nevojshme në momentin e duhur.

Planifikimi ndihmon gjithashtu në përshtatjen e veprimtarive me nevojat individuale të nxënësve, duke u përqendruar në zhvillimin e aftësive kyç për tregun e punës si vetëvlerësimi, identifikimi i prirjeve dhe talenteve, vendimmarrja etj. Kjo siguron që nxënësit jo vetëm të marrin informacion të saktë për karrierën e tyre, por edhe të jenë të aftë ta përdorin atë për të bërë zgjedhje të qëndrueshme. Në të njëjtën kohë, një plan i strukturuar ndihmon në monitorimin dhe vlerësimin e progresit, duke garantuar që këshillimi të jetë efektiv dhe i vazhdueshëm.

Planifikimi i mirë bën të mundur edhe përfshirjen e aktorëve të tjerë si prindërit, drejtuesit e shkollës dhe ekspertët e jashtëm, duke krijuar një rrjet të gjerë mbështetës për nxënësit.

4.1. Parimet e planifikimit të veprimtarive

Kur planifikohen veprimtari për edukimin dhe këshillimin e karrierës, për nxënësit e klasave 6-9, është e rëndësishme të ndiqen disa parime, të cilat sigurojnë që veprimtaritë të jenë të orientuara drejt zhvillimit të nxënësve dhe përgatitjes së tyre për vendime të suksesshme në të ardhmen. Këto parime janë:

- **Personalizimi:** Veprimtaritë duhet të marrin parasysh interesat, aftësitë dhe nevojat individuale të nxënësve, duke u lejuar atyre të eksplorojnë mundësi të ndryshme karriere sipas prirjeve personale dhe talenteve.
- **Përshtatja me moshën:** Veprimtaritë duhet të jenë në përshtatje për zhvillimin konjitiv dhe emocional të nxënësve të kësaj moshe, duke u ofruar atyre mundësi të kuptueshme për të eksploruar botën e karrierës.

- *Ndërveprimi dhe praktika*: Aktivitetet duhet të jenë ndërvepruese dhe të bazuara në eksperiencë dhe praktikë, duke u krijuar mundësi nxënësve të marrin pjesë në lojë me role, të përfshihen në projekte në grup dhe në veprimtari mësimore praktike që nxitin mendimin kritik dhe krijues.
- *Informacioni i qartë dhe i saktë*: Nxënësve duhet t'u ofrohen informacione të sakta dhe të përditësuara për profesione të ndryshme, në mënyrë që ata të kenë një vizion të qartë për mundësitë e karrierës në të ardhmen.
- *Zhvillimi i vetëdijes personale*: Veprimtaritë duhet t'i ndihmojnë nxënësit të reflektojnë mbi aftësitë dhe interesat e tyre personale, duke i nxitur të zhvillojnë vetëbesim dhe të ndërtojnë një vizion të qartë për të ardhmen.
- *Diversiteti dhe gjithëpërfshirja*: Është e rëndësishme që veprimtaritë të përfshijnë të gjitha kategoritë e nxënësve, pavarësisht prejardhjes sociale, gjinisë apo aftësive të tyre, duke promovuar diversitetin dhe barazinë.
- *Përshatja me tregun e punës*: Veprimtaritë duhet të jenë në përputhje me zhvillimet e tregut të punës dhe të teknologjisë, duke u krijuar mundësi nxënësve të kuptojnë se cilat aftësi janë të kërkuara dhe si të përgatiten për sfidat e ardhshme profesionale.
- *Pjesëmarrja e palëve të interesuara*: Prindërit, mësuesit dhe aktorët e tjerë të komunitetit duhet të përfshihen në procesin e planifikimit dhe zhvillimit të veprimtarive, duke siguruar mbështetje të gjithanshme për nxënësit.

4.2. Llojet e veprimtarive të këshillimit të karrierës

Veprimtaritë për këshillimin e karrierës me nxënësit e klasave 6-9 mund të ndahen në disa lloje kryesore, bazuar në qëllimin dhe formatin e tyre. Ato janë:

- *Veprimtari të vetëvlerësimit dhe të vetëdijes personale*, të cilat ndihmojnë nxënësit të identifikojnë interesat, prirjet, talentet dhe pikat e tyre të forta.
- *Veprimtari për njohjen e profesioneve*, të cilat informojnë nxënësit për profesione të ndryshme dhe për tregun e punës.
- *Veprimtari për zhvillimin e aftësive të buta (soft skills)*, të cilat kanë për qëllim zhvillimin e aftësive sociale dhe ndërpersonale që janë të rëndësishme për suksesin e nxënësve në të ardhmen.

- *Veprimtari për eksplorimin e mundësive arsimore dhe profesionale, të cilat u ofrojnë mundësi nxënësve për të shqyrtuar shkollat e arsimit të mesëm të lartë dhe trajnimet profesionale.*
- *Veprimtari praktike për zhvillimin e aftësive profesionale, të cilat i angazhojnë nxënësit në aktivitete që simulojnë situata reale të punës.*
- *Veprimtari për përgatitjen e një plani për karrierën, të cilat i ndihmojnë nxënësit të zhvillojnë një plan të qartë për arritjet e tyre mësimore dhe profesionale.*
- *Veprimtari për angazhimin e prindërve dhe të komunitetit, të cilat përfshijnë prindërit/kujdestarët dhe komunitetin në procesin e këshillimit të karrierës.*
- *Veprimtari për zhvillimin e vazhdueshëm profesional të mësuesve dhe aktorëve të tjerë të shkollës në lidhje me çështje që mbështesin orientimin e nxënësve për karrierën.*

Veprimtaritë mund të përfshijnë veprimtari individuale dhe/ose në grup, në nivel klase dhe/ose shkolle, kros dhe ekstrakurrikulare.

Këto veprimtari planifikohen të zhvillohen me nxënësit nga mësuesit kujdestarë, nga psikologët shkollorë dhe punonjësit socialë, nga mësuesit e lëndëve të ndryshme, në bashkëpunim me prindërit dhe me organizmat e shkollës (bordi i shkollës, qeveria e nxënësve, këshilli i prindërve), në bashkëpunim me anëtarë të tjerë komunitetit, nën koordinimin e koordinatorit të shkollës dhe të drejtorisë së institucionit arsimor.

Veprimtaritë mund të zhvillohen *brenda procesit mësimor* në orët e kujdestarisë, në orë/tema të caktuara të lëndëve mësimore, në kurrikulën në bazë shkolle etj., si dhe *jashtë procesit mësimor* kur aktivitetet janë jashtë mjediseve të shkollës.

Disa nga veprimtaritë e rekomanduara për orientimin në karrierë për nxënësit e *klasave të gjashta* përfshijnë:

- *Veprimtari për zbulimin e interesave dhe të aftësive:* Këto veprimtari mund të përfshijnë përdorimin e pyetësorëve ose të instrumenteve të tjera, të cilët mbështesin nxënësit të identifikojnë interesat dhe aftësitë e tyre.
- *Hobet dhe talentet:* Këto veprimtari përfshijnë inkurajimin e nxënësve që të eksplorojnë hobet dhe talentet e tyre, pasi këto shpesh mund të çojnë në një karrierë të përmbushur. Për shembull, nëse një nxënësi i pëlqen të vizatojë, diskutohet për karrierën në art dhe dizajn.
- *Libra dhe video të lidhura me karrierën:* Përfshirja e librave dhe e videove, të përshtatshme për moshën, që prezantojnë karriera të ndryshme dhe aftësitë e kërkuara për to.
- *Veprimtari për njohjen e profesioneve:* Diskutohet me nxënësit rreth profesioneve që kanë anëtarët e ndryshëm të familjes ose njerëz të afërt të rrethit familjar dhe shoqëror: për aspektet pozitive, sfidat e lidhura me këto profesione, stereotipet gjinore të lidhura me ushtrimin e profesioneve të caktuara etj. Nxënësit vetë mund të përgatisin dhe të zhvillojnë prezantime rreth profesioneve të ndryshme dhe të përshkruajnë arsyet pse i kanë zgjedhur ato. Kjo nxit motivimin dhe i ndihmon nxënësit të përmirësojnë aftësitë e tyre.
- *Lojë me role:* Organizimi i aktiviteteve me role ku nxënësit marrin rolet e profesionistëve të ndryshëm. Kjo mund t'i ndihmojë ata të kuptojnë se çfarë kërkojnë punë të ndryshme dhe nëse janë interesante për ta.
- *Ftesë për prindërit:* Takime dhe biseda me prindër si profesionistë të fushave të ndryshme. Prindër të profesioneve të ndryshme mund të ftohen të tregojnë për punën dhe përvojën e tyre përgjatë karrierës. Kjo ndihmon nxënësit të kuptojnë se çfarë përfshin puna në një profesion të caktuar, duke bërë një parashikim të karrierës në të ardhmen. Bëhet kujdes të inkurajohet edhe pjesëmarrja dhe angazhimi i prindërve të nxënësve të grupeve vulnerabël si: fëmijëve me aftësi të kufizuara, nxënësve romë dhe egjiptianë dhe grupeve të tjera në nevojë.
- *Udhëtime/vizita të mbikëqyrura në një kompani ose institucion, biseda me profesionistë:* Planifikimi i udhëtimeve në kompani ose institucione lokale që lidhen me

profesione të ndryshme. Shikimi i vendeve reale të punës mund të jetë tërheqës për nxënësit. Nxënësit mund të bëjnë pyetje dhe të mësojnë për profesionet.

- Etj.

Veprimtaritë e sugjeruara për orientimin në karrierë për nxënësit e **klasave të shtata** përfshijnë:

- *Mbledhja e informacionit rreth fushave të interesit (projektet e kërkimit të karrierës):* Nxënësit individualisht kërkojnë dhe mbledhin informacion mbi fushat e tyre të interesit dhe mundësitë e karrierës që lidhen me to. Ata kërkojnë burime në internet, intervistojnë familjarë dhe miq që kanë një karrierë të ngjashme, si dhe mund të vizitojnë vende të punës (së prindërve ose të familjarëve) për të mësuar më shumë rreth fushave të tyre të interesit. Veprimtaria mund të përfshijë prezantimin nga nxënësit të interesave dhe të dëshirave personale sipas një formati të caktuar. Në mënyrë më të zgjeruar, nxënësit mund të punojnë në grupe për të hulumtuar profesionet e ndryshme dhe mundësitë e karrierës që lidhen me to. Ata mund të ndajnë zbulimet e tyre me njëritjetrin për të krijuar një udhëzues (album/fletëpalosje) të përbashkët të karrierës.
- *Lojëra për eksplorimin e karrierës:* Përdorimi i lojërave ndërvepruese ose i mjeteve në internet, të krijuara për eksplorimin e karrierës, nën drejtimin e mësuesit. Këto lojëra mund ta bëjnë procesin më tërheqës dhe më argëtues për nxënësit.
- *Një ditë në “punë”:* Organizimi i nxënësve të kalojnë një ditë ose një pjesë të ditës në një kompani ose institucion me një profesionist në një fushë me interes. Kjo përvojë praktike mund t’u japë një ide më të qartë se çfarë bën një profesionist dhe si është jeta e punës në këtë fushë.
- *Njohja dhe diskutimi i modeleve të suksesshme të karrierave në fusha të caktuara të jetës ekonomike dhe shoqërore:* Kjo veprimtari përfshin kërkimin rreth biografive të personave profesionalisht të suksesshëm në jetë, leximin në klasë dhe diskutimin rreth tyre.
- *Profesionistë të ftuar:* Takime/biseda/intervista me profesionistë të fushave të ndryshme të cilët mund të jenë personalitete të shquara nga fusha të ndryshme (shkenca, arti, sporti, fusha të tjera të jetës shoqërore etj.), zejtarë, profesionistë të dalë në pension (p.sh., gjyshër, mësues pensionistë etj.), modele suksesi të personave me

aftësi të kufizuar etj. Këto takime shoqërohen me prezantime të historive të suksesshme për ndikimin e kualifikimit dhe të përvojës profesionale në zhvillimin e karrierës nga të ftuar të ndryshëm. Nxënësit mund të intervistojnë profesionistët që kanë sukses në fushat e tyre për të mësuar më shumë rreth rrugës së tyre drejt suksesit. Ata përgatisin intervista të strukturuar dhe marrin këshilla në lidhje me zgjedhjen e tyre të karrierës.

- *Përgatitja e një plani personal veprimi (Ditari i karrierës):* Plani personal i veprimit mund të përfshijë pikat e forta dhe të dobëta, fushat për përmirësim, përcaktimin e qëllimeve/objektivave dhe përcaktimin e një plani veprimi. Kjo veprimtari mund të rimerret në klasat e mëvonshme pasi i ndihmon nxënësit të ndjekin progresin në rrugën drejt përmbushjes së planit të zhvillimit. Nxënësit reflektojnë në lidhje me qëllimet/objektivat që kanë përcaktuar më parë (monitorojnë përmbushjen e tyre/progresin). Mbajtja e shënimeve është pjesë e rëndësishme për monitorimin e progresit dhe reflektimin në vazhdimësi.
- Etj.

Për nxënësit **e klasave të teta**, disa nga veprimtaritë e rekomanduara për orientimin në karrierë përfshijnë:

- *Prezantimi dhe argumentimi nga nxënësit i interesave, prireve dhe aftësive personale* sipas një formati të caktuar.
- *Dita/Ditët e karrierës:* Gjatë këtyre ditëve ftohen në shkollë prindër, përfaqësues të shkollave të arsimit të mesëm profesional, përfaqësues të shkollave të arsimit të mesëm të orientuar, përfaqësues të biznesit etj., të cilët u prezantojnë nxënësve informacion për veten, mundësitë që ofrojnë institucionet e tyre etj.
- *Hartimi i CV-së (jetëshkrimi):* Hartimi nga nxënësit i një CV-je të thjeshtë ku mund të përfshijnë arritjet e tyre mësimore, aktivitetet jashtëshkollore dhe punën vullnetare.
- *Aftësitë e intervistës:* Kryerja e intervistave simuluese për t'i ndihmuar nxënësit të praktikojnë aftësitë e tyre për të intervistuar. Nxënësit mund të intervistojnë prindërit apo të afërm për punën që kryejnë dhe më pas raportojnë në klasë për gjetjet (vihet theksi në teknikat e intervistës).

- *Planifikimi i së ardhmes*: Kjo veprimtari përfshin udhëzimin e nxënësve për përcaktimin e qëllimeve afatshkurtra dhe afatgjata. Diskutohet për zgjedhjet e tyre arsimore në përputhje me aspiratat e tyre të karrierës.
- *Gazetari reflektues*: Inkurajohen nxënësit që të shkruajnë “artikuj” ku të reflektojnë mbi aspiratat, interesat dhe përvojat e tyre të karrierës në lidhje me eksplorimin e karrierës.
- *Arsimi profesional*: Njihen nxënësit me rrugët e ndryshme arsimore, duke përfshirë mundësitë e arsimit profesional, arsimit me drejtim të orientuar etj. Diskutohet lidhja midis arsimimit dhe karrierës.
- *Aktivitetet e sipërmarrjes*: Inkurajimi i nxënësve që të eksplorojnë sipërmarrjen duke krijuar një plan të thjeshtë biznesi ose duke marrë pjesë në sfidat e sipërmarrjes.
- *Panairi i profesioneve*: Nxënësit në bashkëpunim me mësuesit, prindërit, aktorë të tjerë dhe koordinatorin e orientimit për karrierën mbledhin informacion për profesione të ndryshme, të cilin mund ta organizojnë në formën e fletëpalosjeve, posterave, videove dhe ta prezantojnë në formën e një panairi.
- *Takime me prindër, profesionistë të fushave të ndryshme dhe ish-nxënës të shkollës*. Këto takime mund të shoqërohen me prezantime të historive të suksesshme për ndikimin e kualifikimit dhe të përvojës profesionale në zhvillimin e karrierës nga të ftuar të ndryshëm.
- *Vizita të mbikëqyrura ose vëzhgime të veprimtarive mësimore në shkolla të mesme të arsimit dhe formimit profesional si dhe vizita të mbikëqyrura në vende pune*.
- *Ndërtimi i një plani personal veprimi (Ditari i karrierës)*: Plani personal i veprimit mund të përfshijë pikat e forta dhe të dobëta, fushat për përmirësim, përcaktimin e qëllimeve/objektivave p.sh., përmirësimin e aftësive të komunikimit dhe përcaktimin e një plani veprimi. Kjo veprimtari mund të rimerret nga njëra klasë në tjetrën pasi i ndihmon nxënësit të ndjekin progresin në rrugën drejt përmbushjes së objektivave, duke reflektuar dhe rishikuar progresin e tyre. Mbajtja e shënimeve (p.sh., në formën e një ditari) dhe përdorimi i tyre në vazhdimësi është pjesë e rëndësishme për monitorimin e progresit dhe reflektimin.
- Etj.

Disa nga veprimtaritë e rekomanduara për orientimin në karrierë për nxënësit e *klasave të nënta* përfshijnë:

- *Analiza SWOT* për identifikimin e pikave të forta të nxënësve, risqeve, pikave të dobëta, mundësive për përmirësim në lidhje me kërkesat e profesionit të tyre të preferuar që synojnë ta kenë në të ardhmen.
- *Dita/Ditët e karrierës*: Në këto ditë mund të ftohen në shkollë prindër, përfaqësues të shkollave të arsimit të mesëm profesional, përfaqësues të shkollave të arsimit të mesëm të orientuar, përfaqësues të gjimnazeve, përfaqësues të biznesit etj., të cilët u prezantojnë nxënësve informacion për veten, mundësitë që ofrojnë institucionet e tyre etj.
- *Sfidat e sipërmarrjes*: Organizimi i sfidave, konkurseve ose panairove të sipërmarrjes ku nxënësit mund të zhvillojnë dhe prezantojnë ide biznesi.
- *Vizita të mbikëqyrura në shkolla të mesme profesionale*: Planifikimi i vizitave në shkolla të mesme profesionale për t'i ndihmuar nxënësit të kuptojnë procesin e aplikimit, mundësitë e ndihmës financiare (bursat), konviktet dhe kërkesat e shkollës. Vëzhgimet e drejtpërdrejta mund të kombinohen me takime virtuale online.
- *Vizita të mbikëqyrura në shkolla të arsimit të mesëm të orientuar*: Është e rëndësishme që vizitat në këto shkolla t'u japin mundësi nxënësve të njohin nga afër përvojat mësimore. Vëzhgimet e drejtpërdrejta mund të kombinohen me takimet virtuale online.
- *Vizita të mbikëqyrura në gjimnaze*: Nxënësit njohin nga afër mjediset, mund të ndjekin orë të veçanta dhe bisedojnë me nxënës dhe mësues. Gjithashtu, vëzhgimet e drejtpërdrejta mund të kombinohen me takimet virtuale online.
- *Vizita të mbikëqyrura në kompani të ndryshme* për të parë konkretisht se si punohet në ushtrimin e profesioneve, duke iu krijuar mundësi nxënësve të bisedojnë me punonjës që punojnë në punë për të cilat ata shfaqin interes.
- *Panelet e karrierës me profesionistë*: Organizimi i diskutimeve në panel me profesionistë nga sektorë të ndryshëm. Nxënësit mund të bëjnë pyetje dhe të fitojnë një kuptim më të gjerë të mundësive të karrierës.
- *Biseda me prindër*: Prindërit ftohen në takime të rregullta me fëmijët e tyre dhe diskutojnë rreth kurrikulës dhe lëndëve me zgjedhje, rreth planeve të së ardhmes dhe hapave që fëmija duhet të ndërmarrë për të arritur objektivat e caktuara. Përveç kësaj,

prindërit mund të ftohen për të prezantuar profesionin e tyre, përvojat dhe sfidat e tyre në zhvillimin e karrierës.

- *Intervista me mësues dhe me instruktorë të qendrave të arsimit dhe formimit profesional.*
- *Takime dhe biseda të organizuara me ish- nxënës të shkollës.*
- *Ndërtimi i një plani personal veprimi (Ditari i karrierës):* Plani personal i veprimit mund të përfshijë pikat e forta dhe të dobëta, fushat për përmirësim, përcaktimin e qëllimeve/objektivave p.sh., përzgjedhja e një shkolle të mesme profesionale si mundësi shkollimi dhe përcaktimi i një plani veprimi. Mbajtja e shënimeve (p.sh., në formën e një ditari) dhe përdorimi i tyre në vazhdimësi është pjesë e rëndësishme për monitorimin e progresit dhe reflektimin.
- *Diskutimi mbi ndarjen gjinore të punës dhe diskriminimin.*
- *Angazhimi në komunitet:* Inkurajimi i nxënësve të marrin pjesë në shërbime komunitare ose mundësi vullnetare që lidhen me interesat e tyre, të cilat mund të ofrojnë aftësi dhe lidhje të vlefshme.
- *Gazetari reflektues:* Nxitja e nxënësve që të shkruajnë ditarë dhe artikuj reflektues ku dokumentojnë udhëtimin e tyre të eksplorimit të karrierës që nga klasa 6-të deri në klasë të 9 –të, qëllimet dhe njohuritë e fituara.
- *Klubet e ndryshme* që i ndihmojnë nxënësit për njohjen e profesioneve, zhvillimin e aftësive që lidhen me ushtrimin e këtyre profesioneve, si dhe të aftësive dhe qëndrimeve të tjera si: iniciativës, aftësive sipërmarrëse, aftësive të bashkëpunimit etj. Klube të tilla mund të jenë klubi i zejtarisë/artizanatit, klubi i kopshtarisë, klubi i kodimit, klubi i gazetës etj. Këto klube mund të menaxhohen nga mësues që i afrohen profilit dhe veprimtaritë mund të realizohen në bashkëpunim me prindër dhe aktorë të tjerë të komunitetit si zejtarë, agro-aktivitete, kompani etj. Po kështu, klubi i karrierës mund të përfshijë nxënës të klasave të ndryshme të cilët në drejtimin e koordinatorit të karrierës angazhohen për organizimin dhe zhvillimin e veprimtarive të ndryshme të orientimit për karrierën në shkollë.
- Etj.

4.3. Përdorimi i TIK-ut për këshillimin e karrierës së nxënësve

Përdorimi i TIK-ut në veprimtaritë për këshillimin dhe orientimin për karrierën të nxënësve të klasave 6-9 është një mënyrë efektive për të mbështetur procesin e orientimit dhe për të ndihmuar nxënësit të marrin informacion.

Më poshtë janë dhënë disa shembuj të përdorimit të TIK-ut:

Portale të informacioneve profesionale: Nxënësit mund të shqyrtojnë faqe interneti me informacion mbi shkollat e mesme profesionale, gjimnazet, shkollat artistike dhe sportive.

Video dhe dokumentarë: Nxënësit mund të shikojnë video dhe dokumentarë që prezantojnë profesionet dhe tregun e punës, duke ndihmuar në orientimin e tyre për të ardhmen.

Përdorimi i lojërave edukative: Ka lojëra edukative që simulojnë role të ndryshme profesionale si mjek, inxhinier, artist etj., të cilat mund të ndihmojnë nxënësit të kuptojnë më mirë se si funksionojnë këto profesione në jetën reale.

Etj.

4.4. Plani vjetor i këshillimit dhe orientimit për karrierën të nxënësve të klasave 6-9

Urdhri i MAS-it, me nr. 463, datë 30.08.2024 “Për përcaktimin e kriterëve për miratimin e mësuesit koordinator për sigurimin e cilësisë dhe të mësuesit koordinator të këshillimit të karrierës në institucionet arsimore publike të arsimit parauniversitar”, përcakton që mësuesi koordinator i këshillimit të karrierës ka për detyrë të hartojë planin e orientimit dhe këshillimit të karrierës për nxënësit në shkollë.

Plani vjetor i veprimtarive për nxënësit e klasave 6-9 hartohet dhe diskutohet me të gjithë aktorët e përfshirë.

Plani duhet të jetë i qartë dhe i lehtë për t'u ndjekur, duke siguruar që të gjitha veprimtaritë e parashikuara të realizohen në mënyrë efektive. Plani vjetor duhet të përshkruajë qartë se çfarë pritet të arrihet deri në fund të vitit shkollor në lidhje me këshillimin dhe orientimin e karrierës. Për këtë qëllim në plan përcaktohen objektiva vjetore, të cilët duhet të jenë specifike dhe të matshëm.

Shembuj të formulimit të objektivave:

- Të paktën 90% e nxënësve do të marrin pjesë në panairin e karrierës.

- Të paktën 80% e nxënësve do të hartojnë një plan personal të karrierës.

Plani i veprimtarive për këshillimin dhe orientimin për karrierën përfshin veprimtaritë që do të zhvillohen gjatë gjithë vitit shkollor, duke përcaktuar se cilat klasa marrin pjesë dhe në çfarë afati.

Plani përfshin aktivitete të larmishme që plotësojnë interesat e të gjithë nxënësve.

Rubrikat e planit vjetor

Plani vjetor i këshillimit dhe orientimit të karrierës për nxënësit e klasave 6-9 në shkollë ka këto rubrika

- *Titulli*
- *Viti shkollor*
- *Mësuesi koordinator i këshillimit të karrierës*
- *Objektivat*
- *Klasat: 6-9*
- *Numri i nxënësve:*
- *Plani i veprimtarive të këshillimit dhe orientimit të karrierës:* Kjo rubrikë sugjerohet të ketë elementët e mëposhtëm:
 - *Veprimtaritë*
 - *Klasa/t*
 - *Qëllimi/ rezultatet e veprimtarisë*
 - *Afati*
 - *Personat përgjegjës*
 - *Bashkëpunimet*
 - *Burimet e nevojshme dhe mjedisi*
 - *Treguesit e suksesit*

Në vazhdim prezantohet modeli i një plani vjetor të veprimtarive.

- *Titulli:* Plani i këshillimit dhe orientimit të karrierës për nxënësit e klasave 6-9
- *Viti shkollor:* P.sh. 2024-2025
- *Mësuesi koordinator i këshillimit të karrierës:* Shënohet emri dhe mbiemri i mësuesit
- *Objektivat:* Përshkruhen 2-3 objektiva të matshëm.

- *Klasat: 6-9*
- *Numri i nxënësve: Numri i nxënësve gjithsej dhe sipas klasave.*

Nr.	Veprimtaria	Klasa/t	Qëllimi/ rezultatet	Afati	Personat përgjegjës	Bashkëpun imet	Burimet e nevojshme dhe mjedisi	Treguesit e suksesit
1	Analiza SWOT për nxënësit	8-9	Të nxiten nxënësit të reflektojnë dhe të diskutojnë për të zbuluar gjërat për të cilat kanë interes dhe i bëjnë me dëshirë, aftësitë që mendojnë se i kanë të zhvilluara mirë, si dhe aftësitë që duan të zhvillojnë.	Tetor 2024	Psikologu, koordinatori		Laptop Formati i analizës	Numri i nxënësve që realizojnë analizën SWOT.
2	Vizita në shkolla profesionale	9	Të njihen nxënësit me funksionimin dhe mundësitë që ofron arsimi profesional.	Nëntor 2024	Mësuesit kujdestarë, koordinatori	Shkolla profesionale "xx"	Shkolla profesionale "xx"	Numri i nxënësve që vizitojnë shkollat dhe reagimi i nxënësve
3	...							
4	Dita e karrierës	6-9		Maj 2024	Koordinatori i këshillimit të karrierës	Profesionistë të fushave të ndryshme Përfaqësues të pushtetit vendor	Broshura, Materiale informuese	Numri i nxënësve dhe i profesionistëve të përfshirë
...	...							

Plani i përfunduar paraqitet për miratim te drejtori i shkollës. Drejtori shqyrton planin dhe, nëse është e nevojshme, kërkon ndryshime të tjera. Në përfundim të procesit të hartimit të planit, drejtori miraton planin. Në fund të planit vjetor vihet firma e drejtorit dhe vula e shkollës.

Në përfundim të këtij procesi, plani dorëzohet në ZVAP.

Shënim: Nëse mësuesi koordinatori i këshillimit të karrierës punon në më shumë se një shkollë, atëherë ai do të hartojë një plan vjetor për çdo shkollë.

- Në shtojcën 10.1 është paraqitur një format i planit vjetor të veprimtarive të këshillimit dhe orientimit për karrierën.

Monitorimi dhe vlerësimi i ecurisë së zbatimit të veprimtarive është pjesë e mbështetjes dhe sigurimit të cilësisë për realizimin e veprimtarive. Mësuesi koordinator i këshillimit të karrierës kryen vlerësime të rregullta të efektivitetit të planit vjetor të veprimtarive. Ai mbledh komente nga nxënësit, prindërit dhe mësuesit për të vlerësuar se çfarë po funksionon dhe ku mund të bëhen përmirësime.

Në mënyrë të veçantë, bashkëpunimi me mësuesit kujdestarë, mbështetja e tyre për planifikimin dhe zhvillimin e veprimtarive në nivel klase, sikurse monitorimi i realizimit të veprimtarive është pjesë e rëndësishme e rolit koordinues të koordinatorit të këshillimit të karrierës për hartimin dhe monitorimin e planit.

Krahas monitorimit të vazhdueshëm përgjatë gjithë vitit shkollor, në fund të vitit shkollor koordinatori bën një vlerësim të ecurisë së planit për të parë se çfarë funksionoi dhe cilat fusha kërkojnë përmirësim. Përmirësimi i planit bëhet duke u bazuar dhe në informacionin e marrë nga nxënësit, mësuesit dhe prindërit, me qëllim përditësimin për vitin e ardhshëm.

- Në shtojcën 10.4. është dhënë modeli i një pyetësoi që mund të zhvillohet me prindërit për vlerësimin e efektivitetit të veprimtarive.
- Në shtojcën 10.5. është dhënë modeli i një pyetësoi që mund të zhvillohet me nxënësit për vlerësimin e efektivitetit të veprimtarive.

Raporti 3-mujor i ecurisë së zbatimit të veprimtarive të këshillimit dhe orientimit për karrierën

Një nga përgjegjësitë e mësuesit koordinator të këshillimit të karrierës, e përcaktuar në Udhëzuesin e orientimit për karrierën e nxënësve në arsimin e mesëm të ulët, i miratuar me urdhrin e MAS-it me nr.600, datë 19.10.2023 “Për miratimin e udhëzuesit të orientimit për karrierën e nxënësve në arsimin e mesëm të ulët, klasat 6-9”, është hartimi i raportit 3-mujor të ecurisë së zbatimit të veprimtarive për orientimin për karrierën. Raportet përmbledhin progresin e iniciativave për këshillimin e karrierës, duke përfshirë veprimtaritë e realizuara, rezultatet e arritura dhe nivelin e angazhimit të nxënësve. Këto raporte ofrojnë një vlerësim të qartë të ndikimit të aktiviteteve të zhvilluara dhe

ndihmojnë në identifikimin e fushave që mund të kërkojnë përmirësim apo mbështetje shtesë.

Pas hartimit të këtij raporti, koordinatori e dërgon atë në drejtorinë e shkollës. Drejtoria e shkollës monitoron zhvillimin dhe progresin e veprimtarive të planifikuara të institucionit arsimor për orientimin për karrierën dhe raporton çdo 3 muaj në ZVAP-në përkatëse.

- *Në shtojcën 10.2. është sugjeruar një format i raportit 3-mujor të ecurisë së zbatimit të veprimtarive të këshillimit dhe orientimit për karrierën.*

Raporti vjetor i veprimtarive të orientimit për karrierën

Koordinatori i këshillimit të karrierës në fund të vitit shkollor, përgatit raportin vjetor të institucionit, i cili është një material sintetik. Ky raport bazohet në planin vjetor të këshillimit të karrierës.

Raporti vjetor përshkruan përmbledhtas:

- përmbushjen e qëllimeve dhe rezultateve të planit vjetor dhe shkaqet e mospërmbushjes (nëse ka);
- risi dhe veprimtari të suksesshme, të realizuara gjatë vitit shkollor;
- bashkëpunimet e suksesshme të institucionit me komunitetin, biznesin etj.;
- propozimet për përmirësimin e cilësisë së këshillimit të karrierës në shkollë, në nivel vendor dhe kombëtar.

Raporti vjetor dorëzohet në drejtorinë e shkollës, në përfundim të vitit shkollor.

- *Në shtojcën 10.3. është sugjeruar një format i raportit vjetor të ecurisë së zbatimit të veprimtarive të këshillimit dhe orientimit për karrierën.*

5. KOMUNIKIMI DHE NDËRTIMI I MARRËDHËNIEVE ME NXËNËSIT

Roli i koordinatorit të këshillimit të karrierës për nxënësit e klasave 6-9 është thelbësor në mbështetjen e nxënësve për të eksploruar, planifikuar dhe zhvilluar karrierat e tyre të ardhshme.

Ndërtimi i marrëdhënieve pozitive me nxënësit, si një aspekt kryesor i punës së koordinatorit të këshillimit të karrierës, kërkon kohë, përpjekje dhe përkushtim të vazhdueshëm. Edukimi dhe këshillimi i karrierës nuk ka të bëjë vetëm me ofrimin e informacionit mbi mundësitë e tregut të punës, por edhe me fuqizimin e nxënësve për të marrë vendime të informuara për të ardhmen e tyre.

Komunikimi efektiv lehtëson kuptimin e qartë të nevojave të nxënësve. Mësuesit koordinatorë të këshillimit të karrierës duhet të dinë të ofrojnë udhëzime të personalizuar, pasi çdo nxënës ka aspirata, aftësi dhe prejardhje të ndryshme. Komunikimi efektiv e lejon këshilluesin të përfshihet në biseda kuptimplota me nxënësit, të kuptojnë qëllimet e tyre individuale dhe të identifikojnë sfidat e mundshme me të cilat mund të përballen.

Nëpërmjet dëgjimit aktiv, mësuesit koordinatorë mund të kuptojnë jo vetëm atë që thonë nxënësit, por edhe atë që ata nuk mund të shprehin drejtpërdrejt, të tilla si pasiguritë ose shqetësimet. Kjo ndihmon në identifikimin e fushave ku nxënësit mund të kenë nevojë për mbështetje ose informacion shtesë.

Ndërtimi i besimit dhe i raporteve me nxënësit është po ashtu një faktor i rëndësishëm në procesin e këshillimit të karrierës. Që nxënësit të hapen për aspiratat, frikën apo edhe dyshimet e tyre, ata duhet të ndjejnë se mjedisi i këshillimit është një hapësirë e sigurt. Gjithashtu, inkurajimi i dialogut të hapur ndihmon në krijimin e raporteve efektive. Komunikimi i dyanshëm i ndihmon nxënësit të ndjehen komodë duke bërë pyetje, duke kërkuar sqarime dhe duke diskutuar çështje personale që mund të ndikojnë në vendimet e tyre për karrierën.

Më poshtë janë përshkruar disa ndër strategjitë kryesore që mund të përmirësojnë procesin e komunikimit midis koordinatorëve të këshillimit të karrierës dhe nxënësve.

Fusha e ndërhyrjes	Strategji të komunikimit në procesin e këshillimit për karrierën
<p>Ndërtimi i raportit dhe besimit</p>	<p>Krijimi i një mjedisi pozitiv</p> <p><i>Përdorni gjuhën e hapur të trupit:</i> Mbani kontaktin me sy dhe përdorni gjeste që inkurajojnë dialogun.</p> <p><i>Shfaqni empati:</i> Njihni ndjenjat dhe shqetësimet e nxënësve, duke i bërë ata të ndjehen të vlerësuar dhe të kuptuar.</p>
	<p>Dëgjim aktiv</p> <p><i>Reflektoni dhe sqaroni:</i> Perifrazoni atë që thonë nxënësit për t'u siguruar që i keni kuptuar dhe inkurajojini ata të shtjellojnë dhe të shpjegojnë interesat e tyre.</p> <p><i>Shmangni ndërprerjen:</i> Lëri nxënësit të shprehin plotësisht mendimet e tyre përpara se të përgjigjen.</p>
<p>Përshtatja e stileve të komunikimit</p>	<p>Kuptimi i nevojave individuale</p> <p><i>Vlerësoni stilet e të nxënësve:</i> Përcaktoni nëse një nxënës preferon mjete ndihmëse pamore, diskutime verbale ose aktivitete praktike.</p> <p><i>Përshtatni gjuhën:</i> Përdorni terminologji që është e përshtatshme për moshën, sfondin dhe nivelin e të kuptuarit të nxënësve.</p>
	<p>Ndjeshmëria kulturore</p> <p><i>Qëndroni të informuar:</i> Kuptoni ndikimet kulturore në zgjedhjet dhe vlerat e karrierës.</p> <p><i>Shmangni supozimet:</i> Bëni pyetje dhe dëgjoni këndvështrimet e nxënësve në vend që të bëni përgjithësime.</p>
<p>Sigurimi i informacionit të qartë</p>	<p>Ndarja e burimeve</p> <p><i>Përdorni mjete ndihmëse vizuale:</i> Përfshini grafikët dhe tabela për t'i paraqitur qartë të dhënat.</p> <p><i>Ofroni materiale të shkruara:</i> Shpërndani broshura ose fletëpalosje që përmbledhin pikat dhe burimet kryesore.</p>
<p>Inkurajimi i dialogut të hapur</p>	<p>Nxitni bisedat me nxënësit</p> <p>Inkurajojini nxënësit për të ndarë mendimet e tyre, pasi krijohet një mjedis bashkëpunues.</p> <p><i>Bëni pyetje të hapura:</i> Përdorni pyetje që kërkojnë më shumë se një përgjigje po ose jo.</p> <p><i>Inkurajoni reagimet:</i> Kërkoni rregullisht që nxënësit të japin mendimin e tyre për veprimtaritë.</p>

	<p><i>Inkurajoni të menduarit kritik</i></p> <p><i>Përdorni skenarë:</i> Paraqisni situata hipotetike që lidhen me zgjedhjet e karrierës për të nxitur diskutimin.</p> <p><i>Inkurajoni vetë-reflektimin:</i> Nxitini nxënësit të marrin parasysh vlerat, interesat dhe pikat e forta të tyre në lidhje me karrierat e mundshme.</p>
<p>Përdorimi i teknologjisë</p>	<p><i>Mjetet dhe burimet në internet</i></p> <p><i>Informacioni dhe rreth karrierës:</i> Përdorni burime të sigurta në internet për t'i informuar nxënësit rreth profesioneve, shkollave të mesme profesionale etj.</p>

Trajtimi i paragjyqimeve dhe i stereotipeve

Trajtimi i paragjyqimeve dhe i stereotipeve në këshillimin për karrierën e nxënësve vlen për të siguruar që të gjithë nxënësit të kenë mundësi të barabarta për të eksploruar dhe ndjekur karriera në përputhje me talentet, interesat dhe aspiratat e tyre. Kur paragjykimet dhe stereotipet lihen të pakontrolluara, ato mund të kufizojnë potencialin e nxënësve.

Mësuesi koordinator i këshillimit të karrierës duhet të punojë në mënyrë aktive për të shmangur barrierat që stereotipet vendosin në zgjedhjet e karrierës. Kështu për shembull, perceptimi se disa profesione janë "të përshtatshme" për një gjini të caktuar, si inxhinieria për djemtë dhe mësuesia për vajzat, ose se arsimit profesional të kufizon mundësinë për të ndjekur arsimin e lartë apo se vetëm profesionet si mjek, avokat ose inxhinier janë të vlefshme, duke lënë pas dore mundësi të tjera si arti, tregtia ose teknologjia etj., mund të minojnë besimin e nxënësve në aftësinë e tyre për të ndjekur karriera jo tradicionale. Duke trajtuar stereotipet, koordinatori i këshillimit të karrierës mund t'i ndihmojë nxënësit të zhvillojnë vetefikasitetin e nevojshëm për të ndjekur pasionet e tyre, pavarësisht nga pritshmëritë e shoqërisë.

Përfshirja e nxënësve nga grupet vulnerabël në këshillimin e karrierës

Përfshirja e nxënësve nga grupet vulnerabël në këshillimin për karrierë është shumë e rëndësishme për të siguruar akses të barabartë në mundësitë e karrierës dhe për të nxitur një mjedis të respektimit të diversitetit, barazisë dhe gjithëpërfshirjes në shkollë.

Nxënësit vulnerabël shpesh përballen me më shumë pengesa sesa bashkëmoshatarët e tyre në aksesin në mundësitë e karrierës. Angazhoni familjet në procesin e këshillimit të karrierës për të krijuar një mbështetje më të fortë për nxënësit.

Mësuesit koordinatorë të këshillimit të karrierës duhet të jenë të ndjeshëm ndaj prejardhjeve kulturore dhe praktikave që mund të ndikojnë në zgjedhjet e karrierës. Për shembull, nxënësit nga komunitete të caktuara mund të përballen me presionin e familjes për të ndjekur profesione specifike dhe këshillimi për karrierë mund t'i ndihmojë ata t'i shohin si mundësi, ndërkohë që eksplorojnë interesat e tyre. Këshillimi gjithëpërfshirës i karrierës fokusohet jo vetëm në eksplorimin e karrierës, por edhe në ndërtimin e aftësive të punësimit, të tilla si shkrimi i CV-së, intervistimi etj. Kjo përgatitje është thelbësore për të ndihmuar nxënësit vulnerabël që të kapërcejnë pengesat në rrugëtimin e tyre përgjatë karrierës dhe jetës.

Nëse shkolla ka emëruar një mediator për grupet vulnerabël, koordinatori duhet të bashkëpunojë ngushtë me këtë person për të siguruar që këto nxënës të marrin mbështetje të duhur. Për realizimin e kësaj detyre mësuesi koordinator:

- Organizon takime të rregullta informuese me prindërit për t'i informuar ata rreth mundësive të karrierës dhe burimeve të disponueshme për fëmijët e tyre.
- Krijon një sistem për mbledhjen e komenteve nga nxënësit për interesat dhe shqetësimet e tyre të karrierës përmes anketave dhe fokus-grupeve.
- Bashkëpunon ngushtë me psikologun e shkollës dhe punonjësit socialë për të zhvilluar strategji që adresojnë nevojat specifike të grupeve vulnerabël të nxënësve.

Mësuesi koordinator bashkëpunon ngushtë me mësuesit e klasës dhe mësuesit ndihmës të nxënësve me aftësi të kufizuara (AK) për orientimin e tyre të karrierës. Kjo ndërhyrje e koordinuar siguron që asnjë grup nxënësish të mos mbetet pa mbështetjen e nevojshme në fazën kritike të orientimit për karrierën.

Në funksion të përmbushjes së kësaj detyre, mësuesi koordinator në bashkëpunim me mësuesin ndihmës mund:

- të zhvillojë plane individuale për orientimin e karrierës që ndihmojnë nxënësit dhe prindërit të kuptojnë mundësitë e tyre dhe të përgatiten për rrugët që mund të ndjekin pas përfundimit të arsimit të mesëm të ulët.
- të organizojë takime periodike me prindërit për të diskutuar progresin e nxënësve dhe për të vlerësuar mundësitë që janë më të përshtatshme për zhvillimin e tyre të mëtejshëm.

- të identifikojë programe arsimore ose mundësi profesionale që janë të përshtatshme për nxënësit me aftësi të kufizuara, për t'i përgatitur ata për një tranzicion të suksesshëm drejt arsimit të mesëm të lartë apo tregut të punës.
- të sigurojë burime në formate alternative për nxënësit me aftësi të kufizuara, me vështirësi në të nxënë etj.

Në këtë proces, është e domosdoshme që prindërit të jenë të informuar dhe të përfshirë vazhdimisht. Ata luajnë një rol të rëndësishëm në vendimet për karrierën e fëmijëve të tyre dhe ndihmojnë për t'i udhëhequr ata drejt mundësive të arsimit të mëtejshëm ose punësimit.

6. BASHKËPUNIMI ME “AKTORËT” NË SHKOLLË DHE ME PARTNERËT

6.1. Përfshirja dhe bashkëpunimi me prindërit/ kujdestarët ligjorë

Bashkëpunimi i mësuesit koordinator të këshillimit të karrierës me prindërit/kujdestarët ligjorë është i domosdoshëm për krijimin e një mjedisi mbështetës dhe gjithëpërfshirës që i ndihmon nxënësit të bëjnë zgjedhje të informuara për të ardhmen e tyre dhe të zhvillojnë aftësitë e nevojshme për sukses në karrierë. Përfshirja e prindërve në këtë fazë të hershme krijon një bazë të fortë për vendimet e ardhshme të karrierës dhe ndihmon në formimin e një qëndrimi pozitiv ndaj të mësuarit gjatë gjithë jetës.

Nxënësit në arsimin e mesëm të ulët janë në një fazë kritike të formimit të identitetit të tyre për shkak të ndryshimeve të mëdha fizike, emocionale dhe njohëse (konjitive). Adoleshenca e hershme mund të jetë një periudhë e vështirë. Prindërit ofrojnë mbështetjen emocionale të nevojshme gjatë eksplorimit të shtigjeve të karrierës. Përfshirja e prindërve ndihmon në orientimin e këtij procesi drejt aspiratave realiste të karrierës.

Prindërit kanë ndikim të madh në vendimet e karrierës së fëmijëve të tyre. Bashkëpunimi me ta siguron që nxënësi të marrë mbështetje të vazhdueshme si në shkollë ashtu edhe në shtëpi.

Nxënësit priren të marrin më seriozisht planifikimin e karrierës kur shohin që prindërit e tyre janë të përfshirë aktivisht. Bashkëpunimi lejon identifikimin dhe adresimin e hershëm të çdo shqetësimi rreth rrugës së karrierës së nxënësit.

Prindërit e informuar mirë mund të ndihmojnë fëmijët e tyre të marrin vendime më të mira dhe realiste për karrierën e tyre. Shpesh ata janë në pozicion të mirë për të identifikuar talentet dhe interesat e fëmijëve që mund të mos jenë të dukshme në mjedisin shkollor. Prindërit mund t'i ofrojnë mësuesit koordinator të këshillimit të karrierës informacione të vlefshme rreth interesave, aftësive dhe sfidave të fëmijës së tyre.

Bashkëpunimi me prindërit ndihmon në adresimin e çdo paragjykimi kulturor ose perceptimi të gabuar rreth mundësive të karrierës. Ky bashkëpunim ndihmon në krijimin e një komuniteti të gjerë që mbështet zhvillimin e karrierës së të rinjve.

Disa ndër format e bashkëpunimit të mësuesit koordinator të këshillimit të karrierës me prindërit/ kujdestarët ligjorë janë përshkruar më poshtë.

- Organizimi i takimeve periodike me prindërit/kujdestarët për të diskutuar progresin dhe planet e karrierës së nxënësve, në bashkëpunim me mësuesit kujdestarë.
- Komunikimi i vazhdueshëm, duke përdorur forma të ndryshme të komunikimit përfshirë email-in, faqen Web të shkollës dhe mediat sociale të shkollës, për të mbajtur prindërit të informuar rreth mundësive dhe aktiviteteve të këshillimit të karrierës.
- Organizimi i seancave informuese për prindërit mbi tendencat e tregut të punës dhe rëndësinë e planifikimit të karrierës.
- Ftesa për prindërit/kujdestarët ligjorë, përfshirë bashkëpunimin me këshillat e prindërve të klasave, këshillin e prindërve të shkollës, bordin e shkollës, për të marrë pjesë në proceset e vendimmarrjes për planifikimin, hartimin e planeve dhe zhvillimin e veprimtarive të orientimit të karrierës.
- Sigurimi i materialeve dhe i burimeve të përshtatshme për prindërit që të mbështesin fëmijët e tyre në zgjedhjet e karrierës.
- Ofrimi i mundësisë për takime individuale me prindërit për të adresuar shqetësime specifike.
- Ftesa e prindërve për të marrë pjesë ose kontribuar në aktivitete si panairë karriere ose prezantime të profesionistëve.
- Mbledhja e rregullt e opinioneve nga prindërit për të përmirësuar shërbimet e këshillimit (përmes anketave/pyetësorëve, bisedave etj.).

6.2. Partneriteti me drejtuesit, mësuesit dhe anëtarët e tjerë të stafit të shkollës

Partneriteti i mësuesit koordinator të këshillimit të karrierës me stafin e shkollës është thelbësor për suksesin e programit të orientimit të karrierës. Ky bashkëpunim siguron një qasje gjithëpërfshirëse dhe efektive në mbështetjen e nxënësve.

Në vazhdim janë përshkruar disa ndër aspektet kryesore të këtij partneriteti.

Bashkëpunimi me mësuesit kujdestarë përfshin:

- Planifikimin e përbashkët të aktiviteteve të orientimit të karrierës gjatë orëve të kujdestarisë.
- Identifikimin e hershëm të nxënësve që mund të kenë nevojë për mbështetje shtesë në orientimin e karrierës.

- Bashkëpunimin për zhvillimin dhe monitorimin e veprimtarive dhe zhvillimin e lidhjeve me anëtarë të komunitetit.
- Shkëmbimin e rregullt të informacionit për progresin në mësim, nevojat, veçoritë, prirjet dhe interesat e nxënësve.
- Bashkëpunimin për plotësimin e formularëve të prirjeve dhe interesave të nxënësve të klasave 6-8 dhe të formularit të orientimit për arsimin e mesëm të lartë të nxënësve në klasën e 9-të, si dhe të letrës orientuese për prindin.
- Shkëmbimin e informacionit për llojet e arsimit të mesëm të lartë dhe mundësitë që ato ofrojnë për nxënësit, për zhvillimet në tregun e punës, institucionet dhe burimet e komunitetit etj.

Partneriteti me drejtorinë e shkollës përfshin:

- Sigurimin e mbështetjes administrative për planifikimin, zhvillimin dhe monitorimin e veprimtarive të këshillimit të karrierës.
- Sigurimin e burimeve të nevojshme materiale dhe njerëzore për aktivitetet e orientimit.
- Bashkëpunimin për ngritjen dhe pasurimin e këndeve/qendrave të karrierës në shkollë dhe sigurimin e burimeve të përshtatshme, duke ftuar institucionet e arsimit të mesëm, punëdhënësit dhe prindërit të ndajnë informacione që mund të jenë të dobishme për nxënësit. Këndi/qendra e karrierës është një hapësirë fizike e posaçme për aktivitetet, produktet dhe shërbimet që kanë të bëjnë me karrierën. Duke pasur një hapësirë fizike posaçërisht për punimet e karrierës, nxënësve dhe stafit u përcillet mesazh i qartë se shkolla e vlerëson këshillimin e karrierës, shërbimi bëhet më i prekshëm, konfirmohet vlefshmëria e tij. Këndi/qendra e karrierës mund të ofrojë një mjedis mësimor tërheqës dhe të pasur me burime, me akses në informacione (në formë fizike ose elektronike) që lidhen me arsimin dhe profesionet.

Bashkëpunimi me shërbimin psiko-social përfshin:

- Koordinimin për të adresuar çështjet emocionale dhe sociale që mund të ndikojnë në zgjedhjet e karrierës.
- Zhvillimin e strategjive të përbashkëta për të mbështetur nxënësit me nevoja të veçanta në planifikimin e karrierës.

- Organizimin e takimeve të përbashkëta për zhvillimin e aftësive sociale dhe emocionale të lidhura me karrierën.

Bashkëpunimi me mësuesit lëndorë përfshin:

- Integrimin e informacionit të lidhur me karrierën në mësimdhënien e lëndëve të ndryshme.
- Organizimin e projekteve ndërkurrikulare që lidhin përmbajtjen akademike me zbatime në botën reale të punës. P.sh, përfshirja e nxënësve në projektet STEM zhvillon aftësitë e të menduarit kritik e krijues dhe të zgjidhjes së problemeve, nxit inovacionin, kuriozitetin dhe pasionin për shkencat dhe teknologjinë, duke i frymëzuar për eksplorimin dhe ndjekjen e karrierave në këto fusha. Bashkëpunimi me ekipet lëndore është një aspekt i rëndësishëm. *Për shembull:* Koordinator mund të bashkëpunojë me një mësues historie për të hartuar një projekt ku nxënësit hulumtojnë se si aftësitë drejtuese të figurave historike lidhen me profesionet moderne në politikë, menaxhim ose sipërmarrje
- Identifikimin e talenteve dhe të interesave specifike të nxënësve në lëndë të ndryshme.

Në vëmendje!

Mësuesi koordinator i këshillimit të karrierës duhet të mbajë në konsideratë disa aspekte kyç të bashkëpunimit dhe partneritetit me stafin e shkollës që përfshijnë:

- *Komunikimin e vazhdueshëm në mënyrë që të gjitha palët të jenë të informuara rregullisht për progresin dhe sfidat.*
- *Fleksibilitetin për të përshtatur planin duke u bazuar në nevojat e nxënësve dhe specifikat e shkollës.*
- *Ofrimin e mbështetjes për trajnim për të gjithë stafin në çështjet e orientimit të karrierës.*
- *Promovimin e një kulture bashkëpunimi ku orientimi i karrierës shihet si përgjegjësi e përbashkët e të gjithë stafit.*

6.3. Bashkëpunimi me aktorë dhe partnerë të tjerë të komunitetit të shkollës

Ndërtimi i lidhjeve me komunitetin është një aspekt thelbësor i punës së koordinatorit të këshillimit të karrierës. Këto lidhje zgjerojnë mundësitë për nxënësit dhe e bëjnë orientimin e karrierës më të lidhur me realitetin e botës së punës sikurse sigurojnë

mbështetje dhe burime shtesë pasi komuniteti mund të ofrojë burime që shkolla nuk i ka.

Bashkëpunimi me aktorë të ndryshëm të komunitetit mundëson që nxënësit të marrin njohuri të drejtpërdrejta për karriera të ndryshme dhe tendencat e tregut të punës si dhe të zhvillojnë aftësitë sociale e të mësojnë të ndërveprojnë me profesionistë. Prezantimi me modele të profesionistëve nxit motivimin dhe frymëzon nxënësit.

Partnerët kryesorë të komunitetit për orientimin për karrierën janë: institucione arsimore si shkolla të mesme profesionale, gjimnaze, shkolla të arsimit të mesëm të orientuar; biznese dhe sipërmarrje lokale si kompani, dhomat e tregtisë, ferma dhe biznese bujqësore (veçanërisht në zonat rurale); institucione të tjera publike si Zyrat e punës, bashkitë dhe këshillat vendore, agjencitë e zhvillimit rajonal; institucione kulturore dhe sportive si muzetë dhe galeritë e artit, teatrot dhe qendrat kulturore, klubet sportive; shërbimet shëndetësore dhe sociale si spitale dhe qendra shëndetësore, qendra të shërbimeve sociale; media lokale; individë si përfaqësues nga profesione të ndryshme për prezantime dhe diskutime, ish-nxënës të shkollës që kanë arritur sukses në karrierë etj.

Është e rëndësishme të theksohet se partnerët specifikë të komunitetit mund të ndryshojnë bazuar në kontekstin lokal, burimet e disponueshme dhe nevojat specifike të nxënësve të shkollës.

Për të siguruar bashkëpunimin me partnerët e komunitetit dhe për të rritur efektivitetin e këtij bashkëpunimi është e nevojshme që mësuesi koordinator i këshillimit të karrierës:

- Të identifikojë partnerët potencialë të komunitetit në bashkëpunim me drejtorinë e shkollës dhe ZVAP-në përkatëse dhe të krijojë një databazë të dhënash (kontaktesh), të cilën e përditëson dhe e vendos në dispozicion të mësuesve, prindërve dhe nxënësve.
- Të koordinojë bashkëpunimin me partnerët e komunitetit për planifikimin dhe zhvillimin e veprimtarive që përfshihen në planin vjetor të shkollës.
- Të informojë prindërit dhe stafin e shkollës për partnerët dhe burimet e mundshme të komunitetit.
- Të vlerësojë rregullisht efektivitetin e partneritetit dhe aktiviteteve të përbashkëta, në bashkëpunim me drejtorinë e shkollës, mësuesit, nxënësit dhe prindërit.

7. DOKUMENTACIONI QË MBAN MËSUESI KOORDINATOR I KËSHILLIMIT TË KARRIERËS

Koordinatori i këshillimit të karrierës, për të kryer në mënyrë sa më cilësore dhe efektive përgjegjësitë e tij, duhet të mbajë një dosje gjithëpërfshirëse me dokumente të ndryshme për të menaxhuar procesin e këshillimit të karrierës së nxënësve. Në këtë dokumentacion përfshihen edhe aktet ligjore kryesore në arsimin parauniversitar. Kjo bazë ligjore përditësohet vazhdimisht sipas akteve ligjore të miratuara nga ministria përgjegjëse për arsimin, ASCAP, si dhe institucionet e tjera të varësisë së MAS-it për këshillimin e karrierës.

Disa nga aktet ligjore janë:

- Urdhri i MAS-it, me nr. 463, datë 30.08.2024 “Për përcaktimin e kriterëve për miratimin e mësuesit koordinator për sigurimin e cilësisë dhe të mësuesit koordinator të këshillimit të karrierës në institucionet arsimore publike të arsimit parauniversitar”.
- Urdhri i MAS-it me nr. 600, datë 19.10.2023 “Për miratimin e udhëzuesit të orientimit për karrierën e nxënësve në arsimin e mesëm të ulët, klasat 6-9”.
- Ligji nr. 69/2012 “Për sistemin arsimor parauniversitar në Republikën e Shqipërisë”.
- Rregullorja për funksionimin e institucioneve arsimore parauniversitare në Republikën e Shqipërisë.

Dokumentet dhe materialet që mban koordinatori i këshillimit të karrierës janë:

- Plani vjetor i këshillimit të karrierës për nxënësit e klasave 6-9.
- Raportet 3-mujore për veprimtaritë e këshillimit të karrierës.
- Të dhëna për nxënësit e shkollës (gjeneralitetet ose harta sociale e shkollës).
- Listat e aktiviteteve të këshillimit të karrierës në nivel klase (për çdo klasë të arsimit të mesëm të ulët në shkollë).
- Materialet e veprimtarive që synojnë mbështetjen dhe këshillimin e mësuesve.
- Materialet e veprimtarive për krijimin e klimës së bashkëpunimit në kuadër të këshillimit për karrierën.
- Raporti i identifikimit të nevojave të nxënësve.
- Materialet për seancat individuale ose në grupe.

- Informacione, broshura, kontakte të shkollave të arsimit të mesëm të lartë.
- Informacione, broshura, kontakte të bizneseve, kompanive, institucioneve pranë shkollës ose larg saj.
- Materiale të aktiviteteve me nxënësit (diskutime, fokus-grupe, sesione informuese).
- Materiale të veprimtarive të këshillimit të karrierës me nxënës me AK ose nga shtresat vulnerabël.
- Materiale të bashkëpunimeve me ekipet lëndore (nëse ka).
- Materiale ose raporte të takimeve me prindër, profesionistë dhe përfaqësues të biznesit në kuadër të këshillimit të karrierës së nxënësve.
- Materiale që dëshmojnë pjesëmarrjen e koordinatorit të këshillimit të karrierës në veprimtari të ndryshme.
- Dokumente (certifikata, dëshmi etj.) që provojnë zhvillimin profesional të koordinatorit të këshillimit të karrierës.

Dokumentet e mësipërme ruhen në shkollë nga koordinatori i këshillimit të karrierës, për 4 vjet.

8. ZHVILLIMI I VAZHDUESHËM PROFESIONAL I MËSUESIT KOORDINATOR TË KËSHILLIMIT TË KARRIERËS DHE VLERËSIMI I PERFORMANCËS

8.1. Zhvillimi i vazhdueshëm profesional i mësuesit koordinator të këshillimit të karrierës

Zhvillimi i vazhdueshëm profesional (ZHVP) për mësuesin koordinator të këshillimit të karrierës është i rëndësishëm pasi krijon mundësi, mjete dhe burime për bashkëpunim dhe rritje profesionale.

Mësuesi koordinator duhet të angazhohet rregullisht në veprimtaritë e ZHVP- së, pasi ajo është rruga për zhvillimin e aftësive të nevojshme që i nevojiten atij, për të përmbushur në mënyrë efektive detyrat dhe përgjegjësitë që ka ky rol. Përmes angazhimit të vazhdueshëm në veprimtaritë e ZHVP- së, mësuesi koordinator qëndron i përditësuar me zhvillimet më të fundit të arsimit dhe tregut të punës, si dhe siguron që udhëzimet dhe këshillimi që ai ofron të jenë të përditësuar dhe të përshtatur për secilin nxënës. Zhvillimi i vazhdueshëm profesional gjithashtu e pajis mësuesin koordinator me njohuri dhe mjete për identifikimin e nevojave të nxënësve dhe për marrjen e vendimeve të duhura në lidhje me strategjitë e përmirësimit të këshillimit të karrierës në shkollë. Mësuesi koordinator përmes ZHVP-së, lidhet me kolegë dhe me ekspertë të fushës, bashkëpunon dhe ndan me ta përvoja, si dhe prezantohet me qasje të reja teknologjike që mund të përshtaten në kontekstin e tyre shkollor.

8.2. Pjesëmarrja në aktivitet e zhvillimit të vazhduar profesional

Mësuesi koordinator i këshillimit të karrierës merr pjesë në të gjitha aktivitetet e zhvillimit të vazhdueshëm profesional të organizuara nga ASCAP dhe nga institucione të tjera që lidhen me realizimin e përgjegjësive e tij.

Gjithashtu mësuesi koordinator i këshillimit të karrierës merr pjesë në:

- Trajnime /seminare/ konferenca të specializuara për zhvillimin profesional të mësuesve, që lidhen me karrierën, mbrojtjen e të dhënave, integrimin e TIK-ut dhe inteligjencës artificiale, menaxhimin e emocioneve, barazinë, gjithëpërfshirjen, parimet etike etj. Nëpërmjet këtyre veprimtarive të ZHVP-së, mësuesi koordinator fiton njohuri mbi tendencat e tregut të punës, praktikat inovative, politikat arsimore, mjetet dhe burimet e reja të këshillimit për karrierë.

- Grupe pune për diskutime dhe hartime materialesh në mbështetje të këshillimit të karrierës për nxënësit, prindërit, mësuesit kujdestarë, mësuesit lëndorë, mësuesit ndihmës dhe palët e tjera të interesuara.
- Kurse online, webinare dhe platforma për këshillimin në karrierë që ofrojnë strategji për të ndihmuar nxënësit në marrjen e vendimeve të informuara për karrierën.
- Projekte kombëtare apo ndërkombëtare që ofrojnë strategji dhe aktivitete që mbështesin zhvillimin e këshillimit të karrierës në institucionin arsimor.
- Kurse për përmirësimin e aftësive digjitale, komunikuese, organizative etj.
- Vizita në biznese dhe shkolla të arsimit të mesëm të lartë, për të identifikuar lloje të ndryshme të karrierës që mund t’ju ofrojnë nxënësve në shkollë.
- Angazhime në praktika reflektuese për identifikimin e pikave të forta dhe të dobëta dhe fushave për përmirësim, në strategjitë e këshillimit të karrierës në shkollë.
- Ndarja e historive të suksesit nga karriera e ish nxënësve.
- Vizita në shkolla të tjera për të marrë dhe për të shkëmbyer eksperiencë, në lidhje me koordinimin e veprimtarive të këshillimit të karrierës, mentorimin dhe krijimin e databazës së të dhënave.

Mësuesi koordinator merr pjesë në rrjetin profesional të mësuesve koordinatorë të këshillimit të karrierës, në rastet kur është e mundur të krijohet rrjeti profesional.

Zhvillimi profesional i mësuesit koordinator të këshillimit për karrierë nuk realizohet vetëm përmes veprimtarive të jashtme të ZHVP-së, por edhe në vetë mjedisin e shkollës, ku mësuesit kanë mundësinë të rriten profesionalisht përmes pjesëmarrjes në aktivitetet shkollore dhe bashkëpunimit me kolegët. Shkollat ofrojnë një hapësirë të pasur për shkëmbim idesh dhe ndarje përvojash, duke u shndërruar në mjedise të mësimi të vazhdueshëm dhe të rritjes së përbashkët.

Bashkëpunimi me mësuesit kujdestarë dhe ekipet lëndore: Një nga mënyrat kryesore për të nxitur zhvillimin profesional brenda shkollës është përmes bashkëpunimit me mësuesit kujdestarë dhe mësuesit e tjerë. Mësuesi koordinator i këshillimit për karrierë bashkëpunon me mësuesit kujdestarë për realizimin e planeve të tyre në lidhje me veprimtaritë e karrierës, si dhe punon me ekipet lëndore për të integruar veprimtaritë e këshillimit dhe orientimin për karrierë në mësimdhënien e përditshme, për të siguruar që nxënësit të marrin udhëzime të plota që përfshijnë aspekte akademike dhe profesionale.

Pjesëmarrja në iniciativat dhe projektet shkollore: Shkollat shpesh organizojnë aktivitete dhe marrin iniciativa që lidhen me zhvillimin personal dhe profesional të nxënësve dhe të stafit. Mësuesi koordinator duhet të jetë aktiv në pjesëmarrjen dhe udhëheqjen e këtyre iniciativave.

Angazhimi me koordinatoren e cilësisë në zhvillimin e brendshëm të stafit: Shkolla nëpërmjet koordinatorit të cilësisë përgatit plane dhe krijon mundësi për zhvillimin e brendshëm profesional të stafit, ku mësuesit bashkëpunojnë dhe ndajnë praktikat më të mira. Mësuesi koordinator gjatë këtyre takimeve mund të përfshihet në diskutime për zhvillimin e metodave të reja të këshillimit në karrierë duke marrë përvojë nga kolegët e tij.

8.3. Vlerësimi i performancës së mësuesit koordinator të këshillimit të karrierës në arsimin e mesëm të ulët

Vlerësimi i performancës së mësuesit koordinator të këshillimit të karrierës shërben për përmirësimin e cilësisë së këshillimit të karrierës, sigurimin e llogaridhënies dhe lehtësimin e zhvillimit profesional.

Metodologji për vlerësimin e performancës së mësuesit koordinator të këshillimit të karrierës

Ekzistojnë disa metoda të përdorura për të vlerësuar performancën e mësuesit koordinator të këshillimit të karrierës në arsimin e mesëm të ulët, të tilla si:

Vlerësimi nga drejtuesit e shkollës dhe vlerësues të jashtëm

Drejtuesit e shkollave të arsimit të mesëm të ulët dhe specialistë të ZVAP-ve kryejnë përmes vëzhgimeve, vlerësime formale për të vlerësuar performancën e mësuesit koordinator të këshillimit të karrierës në arsimin e mesëm të ulët.

Vetëvlerësimi

Mësuesit koordinatorë vlerësojnë performancën e tyre duke përdorur mjete si rubrikat që nxisin reflektimin mbi aspekte si: angazhimi i nxënësve, përdorimi i burimeve etj.

Vlerësimi nga nxënësit dhe nga prindërit

Mbledhja e të dhënave nga nxënësit dhe prindërit nëpërmjet anketave ose intervistave siguron informacione të drejtpërdrejta për efektivitetin e shërbimeve të këshillimit për karrierën nga këndvështrimi i nxënësit dhe i prindit.

Kriteret për vlerësimin e performancës së mësuesit koordinator të këshillimit të karrierës në arsimin e mesëm të ulët

Vlerësimi efektiv mbështetet në kriteret të qarta dhe të matshme. Kriteret janë ndërtuar duke u bazuar në përgjegjësitë profesionale të mësuesit koordinator të këshillimit të karrierës.

Fushat e përgjegjëse	Kriteret
Koordinimi i planifikimit dhe zhvillimit të veprimtarive për këshillimin dhe orientimin për karrierën	Harton planin vjetor të veprimtarive të orientimit dhe këshillimit të karrierës.
	Koordinon veprimtaritë për këshillimin dhe orientimin për karrierën.
	Krijon bazën e të dhënave për drejtimin e karrierës së nxënësve që kanë mbaruar klasën e 9-të.
	Monitoron ecurinë e zbatimit të veprimtarive.
Këshillimi individual dhe në grup	Ofron këshillime të individualizuara dhe në grup për nxënësit.
	Siguron pjesëmarrjen e nxënësve në aktivitetet e këshillimit të karrierës.
	Këshillon nxënësit me nevoja të veçanta për mundësitë e karrierës së tyre.
Komunikimi dhe marrëdhëniet me nxënësit	Krijon një klimë miqësore dhe bashkëpunuese.
	Identifikon nevojat e nxënësve.
	Siguron informacion mbi llojet e shkollave të arsimit të mesëm të lartë.
Partneriteti me stafin e shkollës	Bashkëpunon dhe mbështet mësuesit kujdestarë.
	Bashkëpunon me ekipet lëndore për integrimin e këshillimit për karrierën në lëndët mësimore.
	Bashkëpunon me psikologun e shkollës dhe punonjësin social.
Bashkëpunimi me prindërit dhe komunitetin	Siguron angazhimin e prindërve dhe të komunitetit në veprimtaritë e orientimit të karrierës.

	Ndërton partneritete me biznesin, institucionet lokale, shkollat e arsimit të mesëm profesional etj.
Etika dhe profesionalizmi	Respekton parimet e etikës dhe konfidencialitetin e nxënësve.
Zhvillimi profesional	Angazhohet në veprimtaritë e zhvillimit të vazhdueshëm profesional.

Roli i komenteve (feedback-ut) në vlerësimin e performancës së mësuesit koordinator të këshillimit të karrierës

Komentet shërbejnë për të përmirësuar punën e mësuesit koordinator të këshillimit të karrierës. Komentet identifikojnë fusha specifike për zhvillim, duke e udhëhequr atë drejt mundësive të synuara të zhvillimit profesional. Reagimet konstruktive inkurajojnë mësuesin koordinator të reflektojë mbi praktikatat e tij dhe të përshtatet për të përmbushur më mirë nevojat e të gjithë nxënësve. Po ashtu komentet e rregullta nxitin bashkëpunimin mes mësuesit koordinator të këshillimit të karrierës, drejtuesve dhe mësuesve të tjerë të shkollës, duke krijuar një mjedis mbështetës për përmirësim të vazhdueshëm.

Përmirësimi i vazhdueshëm

Vlerësimi i performancës është një proces i vazhdueshëm që mbështet përmirësimin e vazhdueshëm në këshillimin e karrierës.

Mësuesi koordinator i këshillimit të karrierës përdor rezultatet e vlerësimit për të vendosur qëllime specifike, të matshme, duke siguruar rritje të vazhdueshme profesionale. Për shembull, ai mund të synojë të rrisë pjesëmarrjen e nxënësve në veprimtaritë e këshillimit të karrierës gjatë vitit të ardhshëm. Ndërsa këshillimi për karrierë evoluon, mësuesi koordinator i këshillimit të karrierës duhet të përshtatë praktikatat e tij për të reflektuar tendencat e reja dhe nevojat e nxënësve.

Mësuesi koordinator i këshillimit të karrierës duhet të kërkojë në mënyrë aktive mundësi zhvillimi profesional për të përmirësuar aftësitë e tij, si p.sh. ndjekja e trajnimeve ose seminareve të rëndësishme për këshillimin e karrierës.

8.4. Formati i vlerësimit të performancës së mësuesit koordinator të këshillimit të karrierës

Vlerësimi i performancës së mësuesit koordinator të këshillimit të karrierës ndjek një format të bazuar në përgjegjësitë e tij.

Formati i vlerësimit të performancës përmban rubrikat e mëposhtme:

- a) Informacion i përgjithshëm për mësuesin koordinator të këshillimit të karrierës.
- b) Objektivat vjetore të mësuesit koordinator të këshillimit të karrierës.
- c) Vlerësimin e performancës për secilin objektiv me katër nivele të performancës:
 - **Niveli 4.** Shumë mirë, kur objektivi është arritur në masën 90-100%.
 - **Niveli 3.** Mirë, kur objektivi është arritur në masën 70-89 %.
 - **Niveli 2.** Mjaftueshëm, kur objektivi është arritur në masën 50% – 69%.
 - **Niveli 1.** Dobët, kur objektivi është arritur në masën më pak se 50%.
- a) Vlerësimi i performancës për përgjegjësitë profesionale me katër nivele të performancës:
 - **Niveli 4.** Shumë mirë.
 - **Niveli 3.** Mirë, por ka nevojë për përmirësim.
 - **Niveli 2.** Mjaftueshëm dhe ka nevoja të konsiderueshme për përmirësim.
 - **Niveli 1.** Dobët dhe ka nevojë të domosdoshme për përmirësim.
- Çdo nivel përshkruhet specifikisht për kriteret që priten në atë nivel.
- Komente të përgjithshme dhe rekomandime.

Në vlerësimin e performancës është e rëndësishme të dëshmohet çdo vlerësim me shënime, prova, shembuj, komente, reflektime etj., që sigurojnë vlerësimin përkatës.

- *Modeli i formatit të vlerësimit të performancës së mësuesit koordinator të këshillimit të karrierës jepet në shtojcën 10.6.*
- *Kriteret e vlerësimit të përgjegjësive profesionale të mësuesit koordinator të këshillimit të karrierës jepen në shtojcën 10.7.*

Në fund të vitit shkollor, drejtori i shkollës vlerëson performancën e mësuesit koordinator, bazuar në kriteret e vlerësimit, të miratuara nga ASCAP.

Mësuesi koordinator i këshillimit të karrierës planifikon dhe realizon veprimtarinë e tij për një periudhë 3-vjeçare. ***Në fund të periudhës 3-vjeçare, ZVAP-të bëjnë vlerësimin e performancës së tij***, në bazë të të cilit përcaktohet vijimi i punës në rolin e koordinatorit apo rikthimi në pozicionin e mësuesit brenda ZVAP-së.

9. ROLET DHE PËRGJEGJËSITË E INSTITUCIONEVE

Mësuesit koordinatorë të këshillimit të karrierës veprojnë me mbështetjen e të gjitha autoriteteve arsimore, duke shërbyer si urë lidhëse midis politikave kombëtare, zbatimit lokal dhe praktikave në nivel IA-je. Ata punojnë ngushtë me drejtorin e institucionit arsimor për planifikimin e veprimtarive të planit të shkollës dhe për zhvillimin e veprimtarive, bashkëpunojnë me autoritetet rajonale dhe lokale arsimore për burime dhe mbështetje, si dhe veprojnë në përputhje me politikën dhe udhëzimet e përcaktuara nga ministria përgjegjëse për arsimin.

Tabela: Rolet dhe përgjegjësitë e institucioneve në nivel kombëtar, rajonal, lokal, shkolle

Institucionet	Role dhe përgjegjësi
Në nivel kombëtar	
Ministria e Arsimit dhe Sportit (MAS)	<ul style="list-style-type: none"> - Harton dhe përditëson politikën kombëtare për mësuesin koordinator të këshillimit të karrierës. - Përcakton kriteret dhe koordinon përzgjedhjen e mësuesve koordinatorë të këshillimit të karrierës. - Ofron fonde dhe burime në mbështetje të programeve të edukimit dhe këshillimit për karrierën. - Organizon programe trajnimi në nivel kombëtar për mësuesit koordinatorë të këshillimit të karrierës. - Koordinon monitorimin e mësuesve koordinatorë të këshillimit të karrierës për të vlerësuar efektivitetin e tyre.
Agjencia e Sigurimit të Cilësisë së Arsimit Parauniversitar (ASCAP)	<ul style="list-style-type: none"> - Harton udhëzues dhe materiale mbështetëse për rolin dhe përgjegjësitë e mësuesit koordinator të këshillimit të karrierës. - Vendos kriteret kombëtare për vlerësimin e performancës së mësuesit koordinator të këshillimit të karrierës. - Realizon seanca informuese dhe aktivitete të zhvillimit të vazhdueshëm profesional për ngritjen e kapaciteteve të mësuesve koordinatorë të këshillimit të karrierës, lidhur me zbatimin e përgjegjësive të tyre. - Kryen hulumtime dhe kërkime mbi praktikën më të mira për efektivitetin e mësuesit koordinator të këshillimit të karrierës.

	<ul style="list-style-type: none"> - Lehtëson rrjetet profesionale për mësuesit koordinatorë të këshillimit të karrierës. - Ofron këshilla dhe mbështetje të ekspertëve për mësuesit koordinatorë të këshillimit të karrierës. - Zhvillon dhe piloton qasje të reja për mësuesit koordinatorë të këshillimit të karrierës. - Ofron mundësi zhvillimi të vazhdueshëm profesional për mësuesit koordinatorë të këshillimit të karrierës. - Monitoron dhe vlerëson zbatimin e planit të veprimtarive të realizuara nga mësuesi koordinator i këshillimit të karrierës.
<p style="text-align: center;">Agjencia Kombëtare e Arsimit Parauniversitar (AKAP)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Zbaton udhëzimet dhe materialet mbështetëse të MAS-it dhe ASCAP-it për funksionimin e mësuesit koordinator të këshillimit të karrierës. - Kryen vlerësime të jashtme të institucioneve arsimore, duke përfshirë efektivitetin e rolit të mësuesit koordinator të këshillimit të karrierës. - Siguron që institucionet arsimore u përmbahen udhëzimeve për përgjegjësitë e mësuesit koordinator të këshillimit të karrierës. - Ofron komente të detajuara për institucionet dhe mësuesit koordinatorë të këshillimit të karrierës për fushat për përmirësim. - Ndan praktikat më të mira në institucionet arsimore për efektivitetin e mësuesit koordinator të këshillimit të karrierës. - Siguron infrastrukturën e domosdoshme didaktike dhe teknologjike për efektivitetin e mësuesit koordinator të këshillimit të karrierës. - Monitoron punën e DRAP-ve, ZVAP-ve dhe të institucioneve arsimore në lidhje me efektivitetin e mësuesit koordinator të këshillimit të karrierës. - Përgatit raporte monitorimi dhe i dërgon në MAS dhe në ASCAP.
Në nivel rajonal	
<p style="text-align: center;">Drejtoria Rajonale e Arsimit Parauniversitar (DRAP)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Përshtat politikat kombëtare për mësuesit koordinatorë të këshillimit të karrierës me kontekstet rajonale. - Zbaton udhëzimet dhe materialet mbështetëse të MAS-it, ASCAP-it, AKAP-it për funksionimin e mësuesit koordinator të këshillimit të karrierës. - Zbaton kriteret e përzgjedhjes së mësuesve koordinatorë të këshillimit të karrierës. - Ofron mundësi për mësuesit koordinatorë të këshillimit të karrierës, për aktivitete të zhvillimit profesional në nivel rajonal.

	<ul style="list-style-type: none"> - Organizon sesione trajnimi dhe seminare rajonale për mësuesit koordinatorë të këshillimit të karrierës. - Lehtëson bashkëpunimin ndërmjet ZVAP-ve për iniciativa të ndryshme lidhur me mësuesit koordinatorë të këshillimit të karrierës. - Grumbullon dhe analizon të dhënat rajonale për mësuesit koordinatorë të këshillimit të karrierës. - Identifikon dhe ndan praktikrat më të mira nëpër institucione arsimore për efektivitetin e mësuesit koordinator të këshillimit të karrierës. - Siguron infrastrukturën e domosdoshme didaktike dhe teknologjike për efektivitetin e mësuesit koordinator të këshillimit të karrierës. - Monitoron punën e ZVAP-ve dhe të institucioneve arsimore në lidhje me efektivitetin e mësuesit koordinator të këshillimit të karrierës. - Përgatit raporte monitorimi dhe i dërgon në AKAP.
Në nivel lokal	
<p style="text-align: center;">Zyra Vendore e Arsimit Parauniversitar (ZVAP)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Zbaton udhëzimet dhe materialet mbështetëse të MAS-it, ASCAP-it, AKAP-it, DRAP-it, për funksionimin e mësuesit koordinator të këshillimit të karrierës. - Zbaton kriteret e përzgjedhjes së mësuesve koordinatorë të këshillimit të karrierës. - Ofron mundësi për mësuesit koordinatorë të këshillimit të karrierës, për aktivitete të zhvillimit profesional në nivel lokal. - Organizon rrjetet profesionale për mësuesit koordinatorë të këshillimit të karrierës, në rastet kur është e mundur të krijohet rrjeti profesional. - Ofron mbështetje të drejtpërdrejtë për mësuesit koordinatorë të këshillimit të karrierës në institucionet arsimore. - Lehtëson bashkëpunimin ndërmjet institucioneve arsimore për iniciativat e ndryshme, lidhur me mësuesit koordinatorë të këshillimit të karrierës. - Grumbullon të dhënat lokale për mësuesit koordinatorë të këshillimit të karrierës. - Identifikon dhe ndan praktikrat më të mira nëpër institucione arsimore për efektivitetin e mësuesit koordinator të këshillimit të karrierës. - Identifikon institucionet arsimore që mund të kenë nevojë për mbështetje shtesë në funksionimin e mësuesve koordinatorë të këshillimit të karrierës dhe i këshillon ata.

	<ul style="list-style-type: none"> - Siguron infrastrukturën e domosdoshme didaktike dhe teknologjike për efektivitetin e mësuesit koordinator të këshillimit të karrierës. - Monitoron punën e mësuesit koordinator të këshillimit të karrierës. - Përgatit raporte monitorimi dhe i dërgon në DRAP.
Në nivel shkolle	
Drejtuesi i shkollës	<ul style="list-style-type: none"> - Ofron udhëheqje dhe mbështetje për mësuesit koordinatorë të këshillimit të karrierës. - Zbaton udhëzimet dhe materialet mbështetëse të MAS-it, ASCAP-it, AKAP-it, DRAP-it dhe ZVAP-së për funksionimin e mësuesit koordinator të këshillimit të karrierës. - Ofron mbështetje të drejtpërdrejtë për mësuesit koordinatorë të këshillimit të karrierës në nivel shkolle. - Siguron të gjitha materialet e nevojshme për realizimin e veprimtarisë së mësuesit koordinator të këshillimit të karrierës. - Mbështet zhvillimin profesional të mësuesit koordinator të këshillimit të karrierës. - Lehtëson bashkëpunimin ndërmjet mësuesve për realizimin e përgjegjësive të mësuesit koordinator të këshillimit të karrierës. - Identifikon dhe ndan praktikat më të mira mbi efektivitetin e mësuesit koordinator të këshillimit të karrierës. - Siguron infrastrukturën e domosdoshme didaktike dhe teknologjike për efektivitetin e mësuesit koordinator të këshillimit të karrierës. - Monitoron zhvillimin e punës së mësuesit koordinator të këshillimit të karrierës. - Vlerëson performancën e mësuesit koordinator të këshillimit të karrierës dhe gjykon për vijimin e punës së tij për vitin pasardhës. - Nxit një kulturë të përmirësimit të vazhdueshëm brenda institucionit arsimor.

10. SHTOJCA

10.1. Format i planit vjetor të veprimtarive

ZVAP: _____

SHKOLLA: _____

VITI SHKOLLOR: _____

Nr.	Veprimtaria	Klasa/t	Qëllimi/ rezultati	Afati	Personat përgjegjës	Bashkëpunimi	Burimet dhe mjedisi	Treguesit e sksesit
1.								
2.								
3.								
4.								

Mësuesi koordinator i këshillimit të karrierës

Firma _____

Drejtori i shkollës

Firma _____

10.2. Format raportimi 3- mujor

RAPORT 3- MUJOR I ECURISË SË VEPRIMTARIVE

A) Të dhënat e përgjithshme

Nr.	Rubrika	Përshkrimi
1.	Informacion bazë	Emri i shkollës: ...
		Koordinatori: ...
		Data e raportit: ...
		Periudha: ...
2.	Qëllimi i raportit	Ky raport ka për qëllim...
3.	Sfidat e hasura	Problemet e ndeshura dhe mësimet e nxjerra ...
4.	Rekomandimet	Sugjerime për përmirësime dhe planifikimi i aktiviteteve të reja...
5.	Shtojca	Fletë vlerësime, foto, materiale të tjera mbështetëse, anketa, pyetësorë etj.

B) Përmbledhja e veprimtarive

Nr.	Lista e veprimtarive të realizuara	Nr. i nxënësve të angazhuar	Metodat e përdorura	Materialet ndihmëse
6.
7.				

Mësuesi koordinator i këshillimit të karrierës

Firma _____

Drejtori i shkollës

Firma _____

10.3. Format raportimi vjetor

RAPORT VJETOR

- Përmbyshja e qëllimeve dhe objektivave të planit vjetor dhe shkaqet e mospërmbyshjes (nëse ka).

- Arritjet dhe risitë e realizuara gjatë vitit shkollor.

- Bashkëpunimet e suksesshme të institucionit me partnerë të komunitetit etj.

- Propozime për përmirësimin e cilësisë së këshillimit të karrierës në shkollë.

Mësuesi koordinator i këshillimit të karrierës

Firma _____

Drejtori i shkollës

Firma _____

10.4. Model i një pyetësoi me prindërit për vlerësimin e efektivitetit të veprimtarive

PYETËSOR PËR PRINDËRIT PËR VLERËSIMIN E EFEKTIVITETIT TË VEPRIMTARIVE

I nderuar prind/kujdestar,

Faleminderit që po merrni kohë për të plotësuar këtë anketë. Mendimet tuaja janë shumë të rëndësishme për ne për të përmirësuar programet tona të orientimit të karrierës. Ju lutemi të jeni sa më të sinqertë në përgjigjet tuaja.

PJESA 1: INFORMACION I PËRGJITHSHËM

1. Cilën klasë ndjek fëmija juaj?

- Klasa 6 Klasa 7 Klasa 8 Klasa 9

2. Sa shpesh keni marrë pjesë në veprimtaritë e orientimit të karrierës gjatë vitit të kaluar shkollor?

- Asnjëherë 1-2 herë 3-4 herë 5 ose më shumë herë

PJESA 2: VLERËSIMI I VEPRIMTARIVE

Ju lutem, vlerësoni aspektet e mëposhtme të programeve tona të orientimit të karrierës

(1 = Aspak dakord, 5 = Plotësisht dakord):

3. Informacioni i ofruar në veprimtaritë e orientimit të karrierës është i dobishëm.	1	2	3	4	5
4. Veprimtaritë e orientimit të karrierës janë të përshtatshme për moshën e fëmijës tim.	1	2	3	4	5
5. Stafi i këshillimit të karrierës është i përgatitur mirë dhe i gatshëm të ndihmojë.	1	2	3	4	5
6. Komunikimi midis shkollës dhe prindërve për çështjet e karrierës është i mjaftueshëm.	1	2	3	4	5
7. Ndjem i/e përfshirë në procesin e planifikimit të karrierës së fëmijës tim.	1	2	3	4	5

PJESA 3: EFEKTIVITETI I AKTIVITETEVE SPECIFIKE

Ju lutem, vlerësoni efektivitetin e aktiviteteve të mëposhtme

(1 = Aspak efektiv, 5 = Shumë efektiv, N = Nuk kam marrë pjesë):

8. Seancat informuese për prindër mbi tendencat e tregut të punës	1	2	3	4	5	N
9. Panairët e karrierës	1	2	3	4	5	N
10. Prezantimet nga profesionistë të fushave të ndryshme	1	2	3	4	5	N
11. Vizitat në institucione arsimore ose vende pune	1	2	3	4	5	N
12. Takimet individuale me mësuesin koordinator të këshillimit të karrierës	1	2	3	4	5	N

PJESA 4: PYETJE TË HAPURA

13. Cilat aspekte të veprimtarive të orientimit të karrierës i konsideroni më të dobishme?

14. Cilat fusha mendoni se kanë nevojë për përmirësim?

15. Çfarë temash ose aktiviteteve shtesë do të donit të përfshinit në veprimtaritë e ardhshme të orientimit të karrierës?

16. Si mendoni se mund të përmirësohet përfshirja e prindërve në procesin e orientimit të karrierës?

17. Cili format i aktiviteteve do t'ju përshtatet më shumë? (Mund të përzgjidhni më shumë se një)

Takime individuale Takime në grup Takime online Materiale informuese të shkruara Aplikacione mobile

Tjetër (ju lutemi specifikoni): _____

Faleminderit për kohën dhe kontributin tuaj të vlefshëm!

Data e plotësimit: _____

10.5. Model i një pyetësoi me nxënësit për vlerësimin e efektivitetit të veprimtarive

PYETËSOR PËR NXËNËSIT PËR VLERËSIMIN E EFEKTIVITETIT TË VEPRIMTARIVE

Klasa: ____ Gjinia: ____

Për pyetjet me zgjedhje të shumëfishtë, rretho përgjigjen tënde.

1. Sa të dobishme janë për ty veprimtaritë e orientimit për karrierën?
a) Shumë të dobishme b) Disi të dobishme c) Jo shumë të dobishme d) Aspak të dobishme
2. Cila veprimtari të ka pëlqyer më shumë? (Zgjidh një)
a) Prezantimet për profesionet e ndryshme b) Testet e interesave dhe aftësive c) Vizitat në vende pune d) Diskutimet në klasë për karrierën e) Tjetër (specifiko): _____
3. A të kanë ndihmuar këto veprimtari të kuptosh më mirë interesat dhe aftësitë e tua?
a) Po, shumë b) Po, disi c) Jo shumë d) Aspak
4. Cilat profesione të interesojnë më shumë tani? (Mund të zgjedhësh deri në 3)

5. Sa i/e sigurt ndihesh për zgjedhjet e tua të ardhshme të karrierës?
a) Shumë i/e sigurt b) Disi i/e sigurt c) Jo shumë i/e sigurt d) Aspak i/e sigurt
6. Çfarë do të doje të mësoje më shumë rreth karrierave? (Mund të zgjedhësh më shumë se një)
 Llojet e ndryshme të punëve Aftësitë e nevojshme për profesione të caktuara Si të zgjedh lëndët e duhura në shkollë Si të përgatitem për intervista pune Tjetër (specifiko): _____
7. A mendon se shkolla ofron mjaftueshëm informacion për karrierat?
a) Po, mjaftueshëm b) Po, por do të doja më shumë c) Jo, duhet më shumë informacion d) Nuk e di
8. Si do të preferoje të merrje më shumë informacion për karrierat? (Zgjidh një)
a) Prezantime nga profesionistë b) Vizita c) Aplikacione ose lojëra në internet e) Tjetër (specifiko): _____

9. Çfarë të ka pëlqyer më shumë në veprimtaritë e orientimit për karrierën?

10. Çfarë do të ndryshoje ose shtojë në veprimtaritë e orientimit për karrierën?

Faleminderit për pjesëmarrjen tënde në këtë anketë!

Data e plotësimit: _____

10.6. Formati i vlerësimit të performancës së mësuesit koordinator të këshillimit të karrierës

Ky format synon të ofrojë një kornizë gjithëpërfshirëse për vlerësimin e performancës së mësuesve koordinatorë të këshillimit për karrierë dhe mund të përdoret si bazë për një diskutim konstruktiv mes drejtorit dhe koordinatorit, duke ndihmuar në identifikimin e sukseseve, sfidave dhe fushave për zhvillim të mëtejshëm. Është e rëndësishme që procesi i vlerësimit të jetë bashkëpunues dhe të fokusohet në përmirësimin e vazhdueshëm të punës së mësuesit koordinator të këshillimit të karrierës dhe të veprimtarive në shkollë.

PJESA 1: TË DHËNA PERSONALE

Emri/Mbiemri: _____

Institucioni arsimor: _____

ZVAP (ku është IA-ja): _____

Data e vlerësimit: _____

Drejtori i institucionit arsimor: _____

PJESA 2: KONTEKSTI I PUNËS

Objektivat e mësuesit koordinator të këshillimit të karrierës (_____) për vitin shkollor _____ janë:

(Objektivat duhet të shkruhen në mënyrë të tillë që të jenë specifike, të matshëm, të arritshëm, realistë.

1. _____

2. _____

3. _____

.....

PJESA 3: OBJEKTIVAT DHE VLERËSIMI I PERFORMANCËS PËR PËRMBUSHJEN E TYRE

Objektivi 1:

Niveli 4. Shumë mirë, kur objektivi është arritur në masën 90-100%.	Niveli 3. Mirë, kur objektivi është arritur në masën 70-89 %.	Niveli 2. Mjaftueshëm, kur objektivi është arritur në masën 50% – 69%.	Niveli 1. Dobët, kur objektivi është arritur në masën më pak se 50%.
Vlerësimi:			
Komentet e drejtorit të IA-së/ Shpjegime:			

Objektivi 2:

Niveli 4. Shumë mirë, kur objektivi është arritur në masën 90-100%.	Niveli 3. Mirë, kur objektivi është arritur në masën 70-89 %.	Niveli 2. Mjaftueshëm, kur objektivi është arritur në masën 50% – 69%.	Niveli 1. Dobët, kur objektivi është arritur në masën më pak se 50%.
Vlerësimi:			
Komentet e drejtorit të IA-së/ Shpjegime:			

PJESA 4: VLERËSIMI PËR PËRMBUSHJEN E PËRGJEGJËSIVE PROFESIONALE

Në këtë pjesë, drejtori i IA-së së arsimit të mesëm të ulët vlerëson përmbushjen e përgjegjësive profesionale të mësuesit koordinator të këshillimit të karrierës.

Nr.	Fushat e përgjegjëse	Kriteret	Niveli 4. <i>Shumë mirë</i>	Niveli 3. <i>Mirë, por ka nevojë për përmirësim.</i>	Niveli 2. <i>Mjaftueshëm dhe ka nevoja të konsiderueshme për përmirësim.</i>	Nivel 1. <i>Dobët dhe ka nevojë të domosdoshme për përmirësim.</i>	Komente
1.	Koordinimi i planifikimit dhe zhvillimit të veprimtarive për këshillimin dhe orientimin për karrierën	1.1. Harton planin vjetor të veprimtarive të orientimit dhe këshillimit të karrierës.					
1.2. Koordinon veprimtaritë për këshillimin dhe orientimin për karrierën.							
1.3. Krijon bazën e të dhënave për drejtimin e karrierës së nxënësve që kanë mbaruar klasën e 9-të.							
1.4. Monitoron ecurinë e zbatimit të veprimtarive.							
2.		2.1. Ofron këshillime të individualizuara dhe në grup për nxënësit.					

	Këshillimi individual dhe në grup	2.2. Siguron pjesëmarrjen e nxënësve në aktivitetet e këshillimit të karrierës.					
		2.3. Këshillon nxënësit me nevoja të veçanta për mundësitë e karrierës së tyre.					
3.	Komunikimi dhe marrëdhëniet me nxënësit	3.1. Krijon një klimë miqësore dhe bashkëpunuese.					
		3.2. Identifikon nevojat e nxënësve.					
		3.3. Siguron informacion mbi llojet e shkollave të arsimit të mesëm të lartë.					
4.	Partneriteti me mësuesit dhe stafin e shkollës	4.1. Bashkëpunon dhe mbështet mësuesit kujdestarë.					
		4.2. Bashkëpunon me ekipet lëndore për integrimin e edukimit për karrierën përmes lëndëve mësimore.					
		4.3. Bashkëpunon me psikologun e shkollës dhe punonjësin social.					

5.	Bashkëpunimi me prindërit dhe komunitetin	5.1. Siguron angazhimin e prindërve dhe të komunitetit në veprimtaritë e orientimit të karrierës.					
		5.2. Ndërton partneritete me biznesin, institucionet lokale, shkollat e arsimit të mesëm profesional etj.					
6.	Etika dhe profesionalizmi	6.1. Respekton parimet e etikës dhe konfidencialitetin e nxënësve.					
7.	Zhvillimi profesional	7.1. Angazhohet në veprimtaritë e zhvillimit të vazhdueshëm profesional.					
Totali i pikëve							
Niveli i performancës për përmbushjen e përgjegjësisve profesionale							

VLERËSIMI:

Niveli 1. (Dobët dhe ka nevojë të domosdoshme për përmirësim): Mësuesi koordinator i këshillimit të karrierës nuk i ka përmbushur pritshmëritë lidhur me përgjegjësitë profesionale (0 – 27 pikë).

Niveli 2. (Mjaftueshëm dhe ka nevoja të konsiderueshme për përmirësim): Mësuesi koordinator i këshillimit të karrierës ka treguar përmbushje të nivelit mjaftueshëm, të përgjegjësive profesionale (28-41 pikë).

Niveli 3. (Mirë, por ka nevojë për përmirësim): Mësuesi koordinator i këshillimit të karrierës ka treguar përmbushje të nivelit mirë, të përgjegjësive profesionale (42 – 55 pikë).

Niveli 4. (Shumë mirë): Mësuesi koordinator i këshillimit të karrierës ka treguar përmbushje shumë të mirë të përgjegjësive profesionale, të cilat e dallojnë nga të tjerët (56 – 68 pikë).

Komente të përgjithshme dhe rekomandime

Drejtori i shkollës: _____

Firma:

Mësuesi koordinator i këshillimit të karrierës: _____

Firma:

Data: _____

10.7. Kriteret e vlerësimit të përgjegjësive profesionale të mësuesit koordinator të këshillimit të karrierës

Nr.	Fushat	Kriteret	Përshkrimi i përmbushjes së kriteve sipas niveleve			
			Niveli 4. <i>Shumë mirë</i>	Niveli 3. <i>Mirë, por ka nevojë për përmirësim.</i>	Niveli 2. <i>Mjaftueshëm dhe ka nevoja të konsiderueshme për përmirësim.</i>	Niveli 1. <i>Dobët dhe ka nevojë të domosdoshme për përmirësim.</i>
1.	Koordinimi i planifikimit dhe zhvillimit të veprimtarive për këshillimin dhe orientimin për karrierën	1.1. Harton planin vjetor të veprimtarive të orientimit dhe këshillimit të karrierës.	Krijon një plan vjetor të detajuar dhe gjithëpërfshirës me objektiva specifike, afate kohore dhe aktivitete të qarta. (4 pikë)	Harton një plan vjetor, por disa aktivitete ose afate kohore nuk janë të qarta apo të parashikuara si duhet. (3 pikë)	Harton një plan vjetor që nuk është i plotë dhe që mungojnë detajet kryesore ose afatet kohore. (2 pikë)	Harton një plan jo të përshtatshëm, shumë të kufizuar. (0-1 pikë)
		1.2. Koordinon veprimtaritë për këshillimin dhe orientimin për karrierën.	Koordinon me efikasitet një sërë aktivitete të planifikuara dhe të strukturuar shumë mirë, duke siguruar një mjedis që nxit përfshirjen e plotë të nxënësve. (4 pikë)	Koordinon një sërë aktivitete, duke siguruar që secili aktivitet të ketë një qëllim të qartë. Nxënësit inkurajohen të përfshihen aktivisht dhe shprehin interes për shumicën e aktiviteteve. (3 pikë)	Koordinon aktivitete të ndryshme, megjithatë disa prej tyre nuk kanë një strukturë të qartë. Nxënësit përfshihen pjesërisht me dëshirë, por ndonjëherë kërkojnë inkurajim për të marrë pjesë. (2 pikë)	Koordinon aktivitete, por ato shpesh janë të paqarta dhe të organizuara dobët. Mungon planifikimi i detajuar, duke bërë që nxënësit të përfshihen me vështirësi dhe shumë prej tyre nuk tregojnë interes për të marrë pjesë. (0-1 pikë)
		1.3. Krijon bazën e të dhënave për drejtimin e karrierës së nxënësve që kanë mbaruar klasën e 9-të.	Krijon dhe mban një bazë të strukturuar, të plotë, të qartë dhe të përditësuar me të dhënat mbi drejtimin e karrierës së nxënësve që kanë mbaruar klasën e 9-të. (4 pikë)	Krijon një bazë të strukturuar dhe të përditësuar me të dhënat mbi drejtimin e karrierës së nxënësve që kanë mbaruar klasën e 9-të, por ndonjëherë mungojnë disa detaje ose janë të paqarta. (3 pikë)	Krijon një bazë të dhënash për drejtimin e karrierës së nxënësve që kanë mbaruar klasën e 9-të, por ajo është shpesh e paqartë dhe jo plotësisht e strukturuar. Përditësimi i informacionit ndodh me vonësë. (2 pikë)	Mungon krijimi i një baze të dhënash për drejtimin e karrierës së nxënësve që kanë mbaruar klasën e 9-të. Informacioni është i pakët dhe i papërshtatshëm, duke e bërë të vështirë për shkollën dhe nxënësit të gjejnë informacionin e nevojshëm. (0-1 pikë)
		1.4. Monitoron ecurinë e zbatimit të veprimtarive.	Të dhënat analizohen në mënyrë të avancuar dhe përdoren për vendimmarrje strategjike. Raportet janë të	Ka një sistem të qartë dhe të strukturuar për monitorimin e veprimtarive, me	Ka një plan të thjeshtë për monitorimin e veprimtarive, por zbatohet në mënyrë jo sistematike. Të dhënat	Nuk ka një sistem të qartë për monitorimin e veprimtarive. Informacioni është i pakonsoliduar dhe mbledhja e

			detajuara, të sakta dhe të lehta për t'u kuptuar. Proceset e monitorimit përfshijnë feedback të vazhdueshëm nga palët e interesuara dhe rregullime të menjëhershme të aktiviteteve sipas nevojave. (4 pikë)	përdorimin e metodave të ndryshme për mbledhjen e të dhënave. Analizat kryhen në mënyrë të rregullt. Raportet përgatiten në intervale të caktuara dhe përmbajnë rekomandime të detajuara për përmirësim. (3 pikë)	mbledhen në disa raste, por analizat janë të kufizuara. Disa raporte përgatiten, por ato nuk janë të rregullta dhe shpesh mungojnë rekomandime konkrete për veprime të mëtejshme. (2 pikë)	të dhënave është sporadike. Raportimi është i kufizuar dhe nuk ka analiza të detajuara. (0-1 pikë)
2.	Këshillimi individual dhe në grup	2.1. Ofron këshillime të individualizuara dhe në grup për nxënësit.	Ofron rregullisht këshillim të personalizuar, të përshtatur për nevojat individuale të nxënësve, duke i ndihmuar ata në kapërcimin e pengesave për marrjen e vendimeve të duhura. (4 pikë)	Ofron këshillim të personalizuar për nxënësit, duke e përshtatur në mënyrë të kënaqshme me nevojat e tyre individuale. Ndhma në kapërcimin e pengesave është e dukshme, por ndonjëherë mund të jetë më e thelluar. (3 pikë)	Ofron këshillim të kufizuar dhe jo gjithmonë të personalizuar, duke përpjekur të adresojë nevojat individuale të nxënësve. Ndhma në marrjen e vendimeve është e pranishme, por mungon ndjekja e vazhdueshme. (2 pikë)	Ofron këshillim minimal dhe shpesh jo të personalizuar. Mungon mbështetja e duhur për marrjen e vendimeve dhe nxënësit ndihen të paqartë. (0-1 pikë)
		2.2. Siguron pjesëmarrjen e nxënësve në aktivitetet e këshillimit të karrierës.	I motivon gjithnjë nxënësit në mënyrë efektive që të përfshihen aktivisht në takime dhe të marrin pjesë në aktivitete (80-100% frekuentim). (4 pikë)	I motivon nxënësit të përfshihen në takime dhe aktivitete, duke përdorur metoda efektive, por motivimi duhet të jetë më konsistent. Shumica e nxënësve tregojnë angazhim (60-80% frekuentim). (3 pikë)	I motivon nxënësit të përfshihen në takime dhe aktivitete, por shpesh mënyrat e motivimit janë të kufizuara ose të paqarta. Disa nxënës tregojnë interes, por pjesëmarrja e tyre mbetet e kufizuar (40-60% frekuentim). (2 pikë)	Mungon motivimi për nxënësit që të përfshihen në takime dhe aktivitete. Shpesh ata ndihen të pasigurt ose të pakënaqur, duke bërë që pjesëmarrja të jetë e ulët (më pak se 40%). (0-1 pikë)
		2.3. Këshillon nxënësit me nevoja të veçanta për mundësitë e karrierës së tyre.	Ofron shërbime të përshtatura dhe të aksesueshme të këshillimit për karrierë për nxënësit me nevoja të veçanta. (4 pikë)	Ofron shërbime të përshtatshme të këshillimit të karrierës për nxënësit me nevoja të veçanta, por ndonjëherë qasja nuk është plotësisht e aksesueshme për të	Ofron shërbime të këshillimit të karrierës për nevoja të veçanta, por shpesh mungon mungon fokusi në nevojat specifike, përshtatja dhe akses i duhur. (2 pikë)	Ofron shërbime minimale të këshillimit të karrierës për nxënësit me nevoja të veçanta, duke bërë që shumë prej tyre të mos kenë akses të mjaftueshëm. Nevojat e tyre

				gjithë dhe mbështetja mund të jetë më e specializuar. Nevojat individuale adresohen pjesërisht. (3 pikë)		shpesh mbeten të paadresuara. (0-1 pikë)
3.	Komunikimi dhe marrëdhëniet me nxënësit	3.1. Krijon një klimë miqësore dhe bashkëpunuese.	Krijon një mjedis pozitiv, gjithëpërfshirës që nxit bashkëpunimin dhe respektin reciprok. (4 pikë)	Krijon një mjedis pozitiv që inkurajon bashkëpunimin dhe respektin, megjithatë ndonjëherë ndodhin vështirësi në përfshirjen e të gjithëve. (3 pikë)	Krijon një mjedis ku ka pozitivitet, por ka mungesë të qartë në nxitjen e bashkëpunimit dhe respektit reciprok. (2 pikë)	Nuk arrin të krijojë një mjedis miqësor dhe gjithëpërfshirës. (0-1 pikë)
		3.2. Identifikon nevojat e nxënësve.	Identifikon me saktësi nevojat individuale dhe kolektive të karrierës së nxënësve përmes metodave të shumta. (4 pikë)	Identifikon nevojat e nxënësve, por mbështetet në metoda të kufizuara dhe nuk thellohet. (3 pikë)	Identifikon disa nevoja, por shpesh i mungojnë fushat kryesore të zhvillimit të karrierës së nxënësve. (2 pikë)	Nuk arrin të identifikojë nevojat e nxënësve ose nuk tregon përpjekje për ta bërë këtë. (0-1 pikë)
		3.3. Siguron informacion mbi llojet e shkollave të arsimit të mesëm të lartë.	Ofron informacion të detajuar dhe të përditësuar për të gjitha llojet e shkollave përkatëse, duke i ndihmuar nxënësit të marrin vendime të informuara. (4 pikë)	Ndan informacionin bazë, por disa detaje mund të mungojnë në lidhje me llojet e arsimit të mesëm të lartë. (3 pikë)	Ofron informacion të papërditësuar në lidhje me opsionet e arsimit të mesëm të lartë. (2 pikë)	Dështon të sigurojë informacion adekuat ose të saktë mbi opsionet e arsimit të mesëm të lartë. (0-1 pikë)
4.	Partneriteti me stafin e shkollës	4.1. Bashkëpunon dhe mbështet mësuesit kujdestarë.	Ofron mbështetje dhe këshilla gjithëpërfshirëse për mësuesit kujdestarë dhe i mbështet gjithnjë në planifikimin dhe organizimin e aktiviteteve të karrierës. Mësuesit kujdestarë ndihen të inkurajuar dhe të mbështetur. (4 pikë)	Ofron udhëzime dhe mbështetje për mësuesit kujdestarë duke i ndihmuar në planifikimin dhe organizimin e aktiviteteve të karrierës, por nuk ndjek vazhdimisht aktivitetet e organizuara nga mësuesit kujdestarë. (3 pikë)	Ofron mbështetje dhe disa këshilla për mësuesit kujdestarë, por ndonjëherë mbështetja është e kufizuar. (2 pikë)	Ofron mbështetje minimale për mësuesit kujdestarë në planifikimin dhe organizimin e aktiviteteve të karrierës. (0-1 pikë)
		4.2. Bashkëpunon me ekipet lëndore për integrimin e	Bashkëpunon në mënyrë aktive me mësuesit e lëndëve, duke siguruar që	Bashkëpunon me mësuesit e lëndëve, duke arritur të integrojë këshillimin për	Bashkëpunon me disa mësues, por integrimi i këshillimit për karrierë është i	Bashkëpunimi me mësuesit e lëndëve është minimal dhe këshillimi për karrierë shpesh

		edukimit për karrierën përmes lëndëve.	këshillimi për karrierë të jetë i integruar në të gjithë kurrikulën. (4 pikë)	karrierë në shumicën e kurrikulës. Ka përpjekje për të siguruar një qasje të përbashkët, por ndonjëherë mungon koherenca. (3 pikë)	kufizuar dhe i paqëndrueshëm. (2 pikë)	nuk është i integruar në kurrikul. Mungon një qasje e koordinuar, duke e bërë të vështirë për nxënësit të lidhen me mundësitë e karrierës. (0-1 pikë)
		4.3. Bashkëpunon me psikologun e shkollës dhe punonjësin social.	Bashkëpunon rregullisht me psikologun e shkollës dhe punonjësin social për të adresuar nevojat emocionale dhe të karrierës së nxënësve. (4 pikë)	Bashkëpunon me psikologun e shkollës dhe punonjësin social për të adresuar nevojat emocionale dhe të karrierës së nxënësve, por ndonjëherë bashkëpunimi është i kufizuar. Shpesh identifikohen nevoja, por përgjigjet mund të jenë më të koordinuara. (3 pikë)	Bashkëpunon me psikologun e shkollës dhe punonjësin social, por mungon konsistenca, lidhjet janë të pakta dhe adresimi i nevojave emocionale dhe të karrierës është i paqartë. Shpesh ka nevojë për më shumë angazhim dhe strukturë. (2 pikë)	Bashkëpunimi me psikologun e shkollës dhe punonjësin social është minimal, duke bërë që nevojat emocionale dhe të karrierës së nxënësve të mbeten të paadresuara. Mungon mbështetja dhe informacioni i duhur për nxënësit. (0-1 pikë)
5.	Bashkëpunimi me prindërit dhe me komunitetin	5.1. Siguron angazhimin e prindërve dhe të komunitetit në veprimtaritë e orientimit të karrierës.	Përfshin gjithnjë në mënyrë aktive prindërit dhe anëtarët e komunitetit në aktivitetet e këshillimit për karrierë, duke nxitur marrëdhënie të forta dhe të qëndrueshme bashkëpunimi. (4 pikë)	Përfshin shpesh prindërit dhe anëtarët e komunitetit në aktivitetet e këshillimit për karrierë, duke ndihmuar në ndërtimin e marrëdhënieve pozitive, por ndonjëherë mund të jetë më aktiv në përfshirje. (3 pikë)	Përfshin prindërit dhe anëtarët e komunitetit në disa aktivitete të këshillimit për karrierë, por angazhimi nuk është gjithmonë i qëndrueshëm. Marrëdhëniet kanë nevojë për përmirësim. (2 pikë)	Mungon përfshirja e prindërve dhe anëtarëve të komunitetit në aktivitetet e këshillimit për karrierë. Marrëdhëniet e bashkëpunimit janë të pakta dhe shpesh janë të paqarta. (0-1 pikë)
		5.2. Ndërton partneritete me biznesin, institucionet lokale, shkollat e arsimit të mesëm profesional etj.	Zhvillon partneritete të forta me organizata të shumta dhe shkollat e mesme profesionale, duke ofruar mundësi të vlefshme për nxënësit. (4 pikë)	Zhvillon partneritete të mira me disa organizata dhe shkolla të mesme profesionale, duke ofruar mundësi të dobishme për nxënësit, por ndonjëherë ato nuk janë të qëndrueshme. (3 pikë)	Zhvillon disa partneritete me organizata dhe shkolla të mesme profesionale, por ato shpesh janë të kufizuara dhe mundësitë për nxënësit janë të pakta. Ka nevojë për më shumë angazhim. Ndikimi i tyre të nxënësit është minimal. (2 pikë)	Mungon ndjeshëm zhvillimi i partneriteteve me organizata dhe shkolla të mesme profesionale. Mundësitë për nxënësit janë shumë të kufizuara dhe shpesh nuk ofrohen mundësi të vlefshme. (0-1 pikë)

6.	Etika dhe profesionalizmi	6.1. Respekton parimet e etikës dhe konfidencialitetin e nxënësve.	Ka protokolle të qarta për ruajtjen e konfidencialitetit dhe i zbaton rigorozisht. (4 pikë)	Respekton plotësisht konfidencialitetin e nxënësve. (3 pikë)	Përgjithësisht respekton konfidencialitetin, por ka disa shkelje të vogla. (2 pikë)	Shpesh shkel konfidencialitetin ose nuk e konsideron të rëndësishëm. (0-1 pikë)
7.	Zhvillimi profesional	7.1. Angazhohet në veprimtaritë e zhvillimit të vazhdueshëm profesional.	Është lider në zhvillimin profesional. Shpesh prezanton në konferenca ose organizon trajnime për kolegët. (4 pikë)	Merr pjesë rregullisht në trajnime dhe konferenca. (3 pikë)	Merr pjesë vetëm në trajnimet e detyrueshme. (2 pikë)	Rrallë ose kurrë nuk merr pjesë në aktivitete zhvillimi profesional. (0-1 pikë)

10.8. Formulari i aftësive dhe i prirjeve të nxënësit për klasën VI

Emri i nxënësit: _____

Klasa VI _____

Shkolla: _____

Viti shkollor: _____

FORMULARI I AFTËSIVE DHE I PRIRJEVE TË NXËNËSIT PËR KLASËN VI

Nr.	Aftësitë dhe prirjet e nxënësit	Përzgjidh aftësitë dhe prirjet e nxënësit dhe shëno me ✓
1.	Është kërkues, krijues dhe angazhohet duke eksperimentuar dhe zbuluar njohuri të reja në shkencat e natyrës (p.sh., biologji, fizikë, astronomi etj.).	
2.	I pëlqen matematika, të bëjë përlllogaritje dhe të marrë pjesë në konkurse, olimpiada, klube etj.	
3.	I pëlqen të shprehë krijimtarinë e tij përmes shkrimeve të poezive, prozave, eseve, si dhe të marrë pjesë në konkurse, gazetën e shkollës, olimpiada, klube.	
4.	I pëlqen të shprehë krijimtarinë e tij përmes vizatimeve, pikturës, dizajnit etj., dhe të marrë pjesë në konkurse, panaire, ekspozita.	
5.	Ka talent në muzikë dhe i pëlqen të shprehë krijimtarinë e tij përmes muzikës/kërcimit/këngës/instrumenteve/aktrimit dhe të marrë pjesë në konkurse, shfaqje, aktivitete etj.	
6.	Shpreh interes për vende të ndryshme, historinë, kulturat dhe gjuhët e tyre.	
7.	Ka aftësi sipërmarrëse, merr iniciativa të organizojë veprimtari me klasën, dhe të angazhohet në klubet shkollës.	
8.	I pëlqejnë aktivitetet fizike dhe sportive dhe merr pjesë në to. Shpesh angazhohet në aktivitete në natyrë (p.sh., shëtitje, lojëra, kampe etj.).	
9.	I pëlqen të kujdeset për bimët dhe kafshët, të eksplorojë natyrën dhe të kujdeset për mjedisin. Angazhohet në aktivitetet e kopshtarisë në shkollë.	

10.	I pëlqen të eksplorojë dhe të marrë pjesë në konkurse, panairë me punime dore si p.sh., qepje, qëndisje, punime me baltë, me dru ose me ndonjë material tjetër.	
11.	Ka interes për kuzhinën, i pëlqen të eksperimentojë me gatimin dhe të provojë receta të reja.	
12.	Ka aftësi të mira në përdorimin e teknologjisë dhe i pëlqen të ndjekë programe të ndryshme kompjuterike.	
13.	Shpreh interes dhe kujdeset për shokët dhe shoqet e klasës, është empatik, kujdeset për të moshuarit dhe për njerëzit në nevojë.	
14.	Bashkëpunon me shokët gjatë punëve në grup, është tolerant dhe i hapur ndaj mendimeve të të tjerëve dhe angazhohet në zgjidhjen e konflikteve në klasë me shokët dhe shoqet.	
15.	Të tjera ... (Ju lutem specifikoni cilësi, interesa dhe prirje të tjera, nëse ka)	

Mësuesi kujdestar _____

10.9. Formulari i aftësive dhe i prirjeve të nxënësit për klasën VII

Emri i nxënësit: _____

Klasa VII _____

Shkolla: _____

Viti shkollor: _____

FORMULARI I AFTËSIVE DHE I PRIRJEVE TË NXËNËSIT PËR KLASËN VII

Nr.	Aftësitë dhe prirjet e nxënësit	Përzgjidh aftësitë dhe prirjet e nxënësit dhe shëno me ✓
1.	Ka aftësi sipërmarrëse, merr iniciativa të organizojë veprimtari me klasën dhe me shkollën. Shpreh interes të hartojë një plan të thjeshtë veprimtarish.	
2.	I pëlqen të angazhohet me përgatitjen e gatimeve të ndryshme (p.sh., në panairin e produkteve të kulinarisë në shkollë), me shtrimin e tavolinave dhe dekorimin e tyre, me shërbimin e produkteve etj.	
3.	I pëlqen të hulumtojë rreth vendeve turistike, objekteve të trashëgimisë natyrore dhe kulturore dhe t'u prezantojë të tjerëve informacion rreth tyre.	
4.	Shpreh interes dhe angazhohet në përdorimin e teknologjisë së informacionit dhe komunikimit, shfaq aftësi krijuese në krijimin e produkteve digjitale si p.sh., blogje, forume, media sociale etj.	
5.	Shfaq interes dhe angazhohet në mirëmbajtjen e pajisjeve dhe të orendive të klasës, përdor vegla të thjeshta për mirëmbajtjen dhe riparimin.	
6.	I pëlqen të zbukurojë mjediset e klasës dhe të shkollës me bimë dhe lule dekorative dhe kujdeset për parcelën e shkollës. Kujdeset për kafshët, për ushqimin dhe higjienën e tyre.	
7.	I pëlqen të stilojë modele të thjeshta veshjesh, angazhohet në arredimin e mjediseve të klasës ose të mjediseve të veçanta të shkollës, p.sh., skenën e një shfaqjeje.	
8.	Shfaq interes dhe prirje për t'u shprehur përmes vizatimit/pikturës/këngës/kërcimit/lojës në role. I pëlqen të eksplorojë me krijimet e tij, duke punuar në mënyrë të pavarur dhe në grup.	

9.	I pëlqen të jetë i aktivizuar në klubet sportive në shkollë, të marrë pjesë në gara, kampionate të shkollave etj.	
10.	Tregon kujdes për anëtarët e familjes, shokët dhe shoqet, fëmijët në nevojë, të moshuarit.	
11.	Të tjera... (Ju lutem specifikoni interesa dhe prirje të tjera, nëse ka).	

Mësuesi kujdestar _____

10.10. Formulari i aftësive dhe i prirjeve të nxënësit për klasën VIII

Emri i nxënësit: _____

Klasa VII _____

Shkolla: _____

Viti shkollor: _____

FORMULARI I AFTËSIVE DHE I PRIRJEVE TË NXËNËSIT PËR KLASËN VIII

Nr.	Fusha ose Drejtime profesionale	Aftësitë dhe prirjet e nxënësit	Përzgjidh aftësitë dhe prirjet e nxënësit dhe shëno me ✓
1.	Ekonomi, biznes, sipërmarrje	Angazhohet në veprimtari sipërmarrëse që kërkojnë përdorimin e aftësive matematikore, të përlogaritjeve të kostove të thjeshta, të marketingut etj., si p.sh., përlogaritja e kostove të thjeshta në organizimin e një aktiviteti/projekti kurrikular etj.	
2.	Turizëm, hoteleri, kulinari, teknologji ushqimore	Merr pjesë në organizimin e ekskursioneve, krijon një guidë të thjeshtë të vendeve/pikave që do të vizitojnë dhe paraqet informacion para grupit për vendet, pikat, objektet që vizituan.	
		Angazhohet në përgatitjen e ushqimeve (p.sh. në panairin e gatimeve tradicionale në shkollë), ka njohuri në përgatitjen e recetave të ndryshme, njeh rregullat kryesore të etikës së shërbimit etj.	
3.	Teknologji informacioni dhe komunikimi, elektronikë	Angazhohet me dëshirë në përdorimin e pajisjeve digjitale dhe të programeve softuerike për të kryer detyra/projekte kurrikulare, për të kërkuar, përpunuar dhe prezantuar të dhëna etj. I pëlqen të jetë në kontakt me programet me të reja të teknologjisë.	
4.	Shërbime të ndryshme (mekanike, elektrike,	Shfaq aftësi për punime të ndryshme elektrike, mekanike gjatë punëve të laboratorit apo angazhohet në mirëmbajtjen e pajisjeve të klasës e të shkollës me riparime të thjeshta të tavolinave, të karrigeve, të stendave, etj.	

	hidraulike, ndërtim, përpunim druri etj.).		
5.	Shërbime sociale dhe shëndetësore	Ndërmerr iniciativa për t'u kujdesur dhe për t'u ardhur në ndihmë të moshuarve, fëmijëve në nevojë dhe personave të tjerë me probleme sociale dhe shëndetësore, si p.sh., tregon kujdes për shokët ose shoqet me probleme shëndetësore etj.	
6.	Bujqësi	Angazhohet në mbjelljen dhe përkujdesjen ndaj bimëve, ka njohuri dhe shfaq aftësi në lidhje me plehërimin, ujitjen etj. Kujdeset për mbrojtjen e mjedisit, njeh dhe promovon produktet organike bimore dhe shtazore. Kujdeset për kafshët shtëpiake ose të tjera, për ushqyerjen, higjienën etj.	
7.	Tekstile, dizajn	Skicon modele të ndryshme të veshjeve, të këpucëve, të aksesorëve të ndryshëm si çanta, kapele, shalle, bizhuteri etj., njeh dhe kombinon ngjyrat, materialet; shfaq aftësi në qepje, thurje etj.	
8.	Arte	Merr pjesë në ekspozita, konkurse, shfaqje etj., me krijimet e tij artistike si, p.sh., pikturë, skulpturë, fotografi, krijime letrare. Performon në forma të ndryshme të artit si në një instrument muzikor, në këngë, në kërcim etj.	
9.	Sporte	Merr pjesë në klubin sportiv të shkollës, ka rezultate në garat dhe kampionatet sportive të shkollës.	
10.	Shkenca	Angazhohet dhe ka rezultate të mira në olimpiada, konkurse në fushën e shkencave dhe matematikë.	
11.	Të tjera	(Ju lutem specifikoni interesa dhe prirje të tjera, nëse ka).	

Mësuesi kujdestar _____

**10.11. Suplementi: Tabela e aftësive dhe e prirjeve të nxënësit, Formulari i orientimit të nxënësit për arsimin e mesëm të lartë,
Letra orientuese për prindin, për nxënësit e klasës IX**

SUPLEMENTI: TABELA E AFTËSIVE DHE E PRIRJEVE TË NXËNËSIT²

Nr.	Fusha/Drejtime profesionale	Aftësitë dhe prirjet e nxënësit	Përzgjidh aftësitë dhe prirjet e nxënësit dhe shëno me ✓
1.	Ekonomi, biznes, sipërmarrje	Angazhohet në veprimtari që kërkojnë përllogaritje të kostos, të fitimit, të marketingut etj. I pëlqen të eksplorojë përdorimin e platformave të mediave sociale për promovimin e produkteve ose të ideve etj.	
2.	Turizëm, hoteleri, kulinari, teknologji ushqimore	Krijon guida për udhëtimet, ekskursionet dhe aktivitetet e tjera që organizon klasa/shkolla, duke përcaktuar vendet, objektet që do të vizitojnë, mbledh informacion dhe e prezanton para grupit të shokëve dhe shoqeve.	
		Angazhohet në përgatitjen e recetave dhe produkteve të ndryshme të gatimit (p.sh., me bazë brumi, perime etj.), përgatit menu të thjeshta për ngjarje të veçanta si p.sh., ditëlindje etj. Shërben me etikë recetat e përgatitura.	
3.	Teknologji informacioni dhe komunikimi, elektronikë	Demonstron aftësi në fushën e teknologjisë së informacionit dhe komunikimit, në përdorimin e pajisjeve kompjuterike dhe elektronike. Ndjek me interes programet e reja në këtë fushë dhe angazhohet në përdorimin e platformave të ndryshme, si p.sh., kodimin, robotikën, inteligjencën artificiale etj. Angazhohet me dëshirë në mirëmbajtjen e pajisjeve teknologjike të klasës/shkollës.	
4.	Shërbime të ndryshme (mekanike, elektrike,	Shfaq aftësi për punime të ndryshme elektrike, mekanike gjatë punëve të laboratorit apo angazhohet në mirëmbajtjen e pajisjeve të klasës e të shkollës me riparime të thjeshta të tavolinave, të karrigeve, të stendave etj.	

² Në suplement, mësuesi vendos shenjën (✓) në aftësitë, prirjet dhe talentet që janë pika të forta për nxënësin.

	hidraulike, ndërtim, përpunim druri etj.).	Gjatë veprimtarive që zhvillohen në kuadër të orientimit të karrierës, shfaq interes për ndërtimin dhe funksionimin e mjeteve të transportit si p.sh., biçikleta, motor, makina etj.	
5.	Shërbime sociale dhe shëndetësore	Shfaq empati dhe kujdes për fëmijët në nevojë dhe persona të tjerë me probleme sociale dhe shëndetësore. Angazhohet si vullnetar dhe ndërmerr iniciativa në mbledhjen e fondeve për persona në nevojë. Krijon animacione, fletëpalosje me informacione ndërgjegjësuese etj., për çështje të ndryshme të shëndetit ose të kujdesit social si p.sh., për rëndësinë e dhurimit të gjakut etj.	
6.	Bujqësi	Angazhohet në plehërimin, ujitjen, kultivimin e bimëve e produkteve të ndryshme si p.sh., të perimeve, luleve në kopshtin e shkollës etj. Kujdeset për mbrojtjen e mjedisit, angazhohet në fushata të mbjelljes së pemëve. Kujdeset për kafshët shtëpiake ose të tjera, për ushqyerjen, higjienën, vaksinimin etj.	
7.	Tekstile, dizajn	Shfaq origjinalitet në skicimin dhe krijimin e modeleve të ndryshme të veshjeve, të këpucëve, të aksesorëve të ndryshëm si çanta, kapele, shalle, bizhuteri etj., njih motivet popullore dhe tendencat bashkëkohore dhe i reflekton ato në kombinimin e ngjyrave dhe materialeve.	
8.	Arte	Shfaq origjinalitet në krijimet e tij të cilat i paraqet në ekspozita, konkurse, shfaqje etj. Performon në forma të ndryshme të artit si në pikturë, fotografi, skulpturë, prodhime qeramike, instrument muzikor, këngë, kërcim, aktrim etj.	
9.	Sporte	Përfaqëson shkollën, qytetin etj., në gara sportive. Ka rezultate në garat dhe kampionatet sportive të shkollës.	
10.	Shkenca	Angazhohet dhe ka rezultate të mira në olimpiada, konkurse në fushën e shkencave dhe matematikë.	
11.	Komunikim	Demonstron aftësi të mira komunikuese, debatuese dhe prezantuese si dhe zotëron aftësi të mira në drejtimin e grupeve të punës, qeverisë së nxënësve etj.	

Mësuesi kujdestar _____

FORMULAR I ORIENTIMIT TË NXËNËSIT PËR ARSIMIN E MESËM TË LARTË³

Emri i nxënësit: _____

Klasa IX

Shkolla: _____

Viti shkollor: _____

Në përfundim të arsimit bazë, nxënësi orientohet/sugjerohet të ndjekë llojin e arsimit të mesëm⁴: _____

Gjimnaz	Arsim i mesëm i orientuar	Arsim i mesëm profesional ⁵
	Muzikë	Teknologji ushqimore
	Art figurativ	Ndërtim
	Koreografi	Përpunim druri
	Spporte	Tekstil konfeksione
	Gjuhë të huaja	Elektroteknikë
		Mekanikë
		Hoteleri- turizëm
		Bujqësi
		Ekonomi biznes
		Shërbime mjetesesh transporti
		Veterinari
		Shërbime sociale dhe shëndetësore
		Pyje
		Teknologji informacioni dhe komunikimi
		Termohidraulikë

³ Në përfundim të klasës së 9-të, mësuesi kujdestar plotëson formularin përfundimtar "Formular i orientimit të nxënësit për arsimin e mesëm të lartë". Në këtë formular mësuesi orienton/sugjeron nxënësit dhe prindërit për llojin e arsimit të mesëm të lartë, bazuar në rezultatet mësimore si dhe në aftësitë, prirjet dhe interesat e nxënësit, të evidentuara në klasat 6,7,8 dhe në suplementin e klasës së 9-të të plotësuar nga mësuesi.

⁴ Në këtë rubrikë vendoset lloji i arsimit të mesëm të lartë që mund të ndjekë nxënësi pas përfundimit të klasës së 9-të: Gjimnaz, Arsim i mesëm i orientuar, Arsim i mesëm profesional.

⁵ Në këtë rubrikë përzgjidhet duke vendosur shenjën (✓) te drejtimi përkatës për llojin e arsimit të mesëm të lartë.

LETËR ORIENTUESE PËR PRINDIN⁶

I dashur prind!

Së pari më lejoni t'ju falënderoj që na besuat arsimimin e fëmijës suaj në shkollën tonë.

Përmbyllja me sukses e vitit shkollor dhe zgjedhja e shkollës së mesme është një moment shumë i rëndësishëm në rrugëtimin arsimor të fëmijës suaj. Ne si mësues besojmë se mund të kontribuojmë dhe në këtë aspekt, nisur nga njohja dhe vlerësimi i arritjeve dhe i aftësive të nxënësve tanë.

Për arsyt e mësipërme, dëshiroj t'ju drejtohem personalisht për t'ju përcjellë sugjerimet sa i përket ecurisë së mëtejshme arsimore të nxënësit **(plotësoni emrin)**.

Kemi mbështetur dhe ndjekur me vëmendje arritjet dhe rezultatet në shkollë për të kuptuar prirjet, talentet dhe pasionet **(e tij/saj)**, dhe së bashku me mësuesit, pjesë e bërthamës së këshillimit të karrierës në shkollë, jemi përpjekur ta inkurajojmë që t'i zbulojë dhe t'i ushqejë ato më tej.

Ne kemi parë se si **(plotësoni emrin)** ka shfaqur prirje të veçanta në fushën e **(plotësoni)** dhe ka dalluar ndër të tjera në aftësitë lidhur me **(plotësoni)**.

Duke uruar më të mirën për të ardhmen e **(plotësoni emrin)** do të sugjeronim që ju si prind të vlerësonit mundësinë që fëmija juaj të ndjekë drejtimin e arsimit profesional, i cili do t'i krijonte hapësirën e nevojshme për të zhvilluar më tej aftësitë në drejtim të degëve teknike, duke i dhënë mundësinë për të fituar një profesion të kërkuar në tregun e punës.

Arsimi profesional nuk e ndal rrugëtimin drejt studimit në arsimin e lartë, përkundrazi kompletton edhe më shumë vendimmarrjen për zgjedhjen e profesionit të ardhshëm.

Jemi në dispozicionin tuaj për t'ju mbështetur dhe ndihmuar edhe në këtë zgjedhje.

⁶ Letra orientuese për prindin plotësohet nga mësuesi kujdestar vetëm për nxënësit, të cilëve në "Formularin e orientimit të nxënësit për arsimin e mesëm të lartë" u është sugjeruar/orientuar ndjekja e arsimit të mesëm profesional.